



# HONVÉD ALTISZTI FOLYÓIRAT

XXXII. ÉVFOLYAM  
2020. 6. SZÁM

Minden kedves Olvasónknak sikeres, boldog új évet kívánunk!



# TARTALOM

## TARTALOM

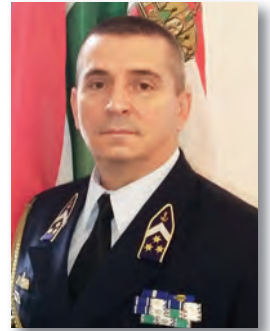
Köszönet .....	2
A 8. ÖVAT nemzetközi hete .....	3
„A vezető altiszti tanfolyam előnyei megmutatkoznak a jövőben” .....	6
A magyar katona megállja a helyét .....	8
Karanténtól karanténig .....	10
Tisztelet az ejtőernyősöknek .....	12
Az ismeretlen katona sírja .....	15
Hervadhatatlan dicsőség övezze a Zrínyiek nevét! .....	19
Optimális karácsony .....	22
A négy advent .....	24
A szeretet fénye .....	25
Csapatmunka – utak és keresztutak (2.) .....	27
Tisztelet a hősöknek .....	30
Védjük magunkat és társainkat a koronavírustól! .....	30
Humor .....	31
Történelmi emlékezés .....	32

## Köszönet

„A katona nem azért van, hogy szúrjon, hanem  
hogy senki ne szúrhasson!”

Fekete István

A lehetőséget, hogy szólhatok e lap hasábjain bajtársaimhoz, arra szeretném felhasználni, hogy köszönetet mondjak nekik. Azért, amit már megtettek, és azért, amit ezt követően tesznek a hazánkért és minden egyes honfitársunkért. Igen, a köszönet az a szó, ami a legheylesebb és talán a legideillőbb.



Lassan megkezdődik a felkészülés az év legmeghittebb ünnepére a család, a szeretet, az összetartozás örömeivel. Mennyire ellentmondásos is ez, hiszen mindenki ezt az ünnepet várja legjobban az év során, ilyenkor találkozhatunk legnagyobb eséllyel távol élő rokonainkkal, barátainkkal és ismerőseinkkel. Ilyenkor tölthetjük el a legtöbb időt egy asztalnál ülve a gyermekeinkkel, a fiatalabb generációk a szüleikkel és gyermekeikkel, a családdal, jókat beszélgetve, sztorizgatva a múlt eseményein. De a mostani év – ez biztosan elmondható! –, nem lesz hasonlatos a korábbiakhoz, a megszokottakhoz. Hiszen jelen helyzetben a társadalmi távolságtartás az egyik legbiztosabb módja annak, hogy szeretteinkre, honfitársainkra és magunkra vigyázzunk.

Egy katona számára nem szokatlan, hogy feladatainak ellátása során gyakran nem tud jelen lenni a születés- és névnapokon, családi rendezvényeken. Az sem ritka, hogy olyan feladattal bíznak meg bennünket, amely nem tartozik a tanult vagy a mindennapi kötelességeink közé. Nem kérdezzük meg: Miért mi? Miért én? Tesszük a dolgunkat, mert erre van szükség. Ezt a magától értetődő áldozatvállalást, folyamatosan végzett feladat-végrehajtást, önzetlen munkát szeretném most megköszönni minden egyes katonatársamnak beosztástól, rendfokozattól, kortól és nemtől függetlenül.

Az év hátralévő része, az ünnepi időszak várhatóan még a korábbiaknál is több áldozatot fog kívánni tőlünk, sokkal gyakrabban és sokkal többen leszünk távol családjunktól, szeretteinktől. Ehhez kívánok mindannyiunknak erőt, egészséget és nagyon sok kitaratást! Zrínyi Miklós írja Az török áfium ellen való orvosság című művében: „Igaz bizonyára az, nincs a szabadságnál szebb dolog, de viszont, aki ilyen militaris disciplinát szabadsággal ellenkező dolognak tartja, vagy bolond, vagy tunya, rossz és rest.”

Balog Sándor főtörzszászlós



Tisztelet az ejtőernyősöknek 12. oldal



# A 8. ÖVAT nemzetközi hete

## A rendhagyó helyzetek rendhagyó megoldásokat követelnek

Balatonakarattyán, november második hete. A kialakult pandémiás helyzet számos rendezvény elhalasztását, törlését hozta magával. A 8. Összhaderőnemi Vezető Altiszti Tanfolyam (ÖVAT-8.) nemzetközi hete is okozott némi felfröccsenést. Kriston István főtörzszászlós, a Magyar Honvédség vezénylőzászlósa a körülmények értékelése után végül úgy döntött, hogy az eseménynek a hazai altisztképzésben elfoglalt kiemelt helyzetére és nemzetközi elismertségére tekintettel – az érvényben lévő járványügyi szabályzók teljes körű betartásával – szavatolható a rendezvényen részt vevők egészségügyi biztonsága. Annak ellenére, hogy a Magyarországon települt külföldiek többsége a részvétel lemondása mellett döntött, mégis sikerült – a rendezvény színvonalának magas szinten tartása mellett – érdemi tartalommal megtölteni ezt a végül rövidített hetet.

A nemzetközi hét célja továbbra is az, hogy a képzésben részt vevő zászlóalj- és magasabb szinteken szolgáló vezénylőzászlósokat, rangidős altiszteket hatékonyan készítse fel azokra a nemzeti és nemzetközi kihívásokra, amelyekkel a pályájuk során találkozhatnak. A hallgatók képet kapnak a NATO két stratégiai parancsnokságának (Allied Command of Operations [ACO] és Allied Command of Transformation [ACT]) jelenleg zajló feladatairól, azokról a kihívásokról, amelyekkel a két vezénylőzászlós, Siim Saliste főtörzszászlós (ACO) és Bogdán Tibor főtörzszászlós (ACT) az előző nemzetközi hét óta találkozott. Ezek mellett nem elhanyagolható az a nemzetközi kitekintés, amelyet a NATO-partnerországok vezénylőzászlósi és az oberammergauai NATO Iskola elő-



Alvydas Kuprusevicius a 21. század tisztjeinek és altisztjeinek kapcsolatáról tartott előadást

adói adnak a modern vezetési eljárásokról, a generációs kihívásokról és a megoldások keresése közben szerzett tapasztalataikról.

A jelenlegi járványhelyzet azonban jó néhány más területen is rendhagyóvá tette a jeles eseményt. Ahogyan a bevezetőben már írtam, a nemzetközi előadók többsége lemondta a személyes részvételt, ráadásul az ÖVAT-hallgatók is kényszerű karanténban, otthonról követték az eseményeket, míg a már végzett, a képzésben részt vevő egység- és magasabb szintű vezénylőzászlósok a helyszínen, személyes jelenlétükkel és tapasztalataik megosztásával emelték a színvonalat. A rendhagyó helyzetek

rendhagyó megoldásokat követelnek, így egyfajta „hibrid” változatot kellett kitalálni, olyat, amely biztosítja a fizikai kapcsolatoktól mentes jelenlétet, ám mégis lehetővé teszi az előadók és a képzésben részt vevők közötti hatékony eszmecserét. Erre kiváló alapot nyújtott a NATO-ban már többször is bizonyított, az oktatásban széleskörűen használt DEEP (Defence Education Enhancement Programme) portál, amelynek használatához csak egy interneteléréssel rendelkező számítógépre és alapszintű informatikai tudásra van szükség, amelyet a hallgatók a képzés bemeneti feltételei között szereplő 7 modulós ECDL (European Computer Driving Licence – Európai



Munkában a szindikátus



Számítógép-használói Jogosítvány) megszerzésével biztosítottak. A portál a képi és hangkapcsolaton túl az előadások lejátszására is alkalmas, amelyekre a hallgatók akár írásban (chat), akár hangalapú módon is reagálhattak. A képzésbe – akár hallgatóként, akár előadóként – a meghívólevélben található link birtokában bárki becsatlakozhatott. A zökkenőmentes végrehajtást – a szokásostól eltérő módon – egy akadémiai felelős (Academic Lead), aki az online előadókat és a DEEP-portált koordinálta, valamint egy tanfolyamigazgató (Course Director) segítette, utóbbi a helyszínen történekekért, valamint az előadások időbeni végrehajtásáért volt felelős. Természetesen nem valósulhatott volna meg a rendhagyó nemzetközi hét az informatikai háttérrel biztosító technikai személyzet, valamint az akaratnyi Honvéd Üdülő méltán híres és minden igényt kielégítő gondoskodása nélkül, ami a hivatalos és a szabadidős programokra, valamint a kapcsolatépítési alkalmakra egyaránt jellemző volt. Ezúton is köszönet nekik az átlagon felüli törődésért, a végzett munkáért. Az előadások alatt a helyszínen természetesen minden résztvevő maszkot viselt, és az elkülönítés szabályait (másfél méteres védőtávolság) is maradéktalanul betartották.

A tanfolyam kezdetén Frankó Imre ezredes, a Magyar Honvédség Altiszti Akadémia megbízott parancsnoka köszöntötte a résztvevőket. Mint mondta, az altiszti

kar megbecsült része a katonatársadalomnak, képességeik pedig folyamatosan fejlődnek, hogy készek legyenek egy új típusú vezetési szemlélet megvalósítására. Bozó Tibor vezérőrnagy, a Magyar Honvédség Transzformációs Parancsnokság parancsnoka előadásában hangsúlyozta: fontos, hogy a Magyar Honvédség alkalmazkodjon a biztonsági környezet változásaihoz. Kiemelte: ilyen körülmények között nemcsak a szervezetszintű fejlődés a fontos, hanem „az egyéni fejlődés, sőt az önfejlesztés is”.

A parancsnok és a vezénylőzászlós közötti kapcsolatáról, munkafolyamatokról beszélt a hallgatóságnak Denis Tretinjak vezérőrnagy, a Székesfehérváron települt Közép-európai Többnemzeti Hadosztály-parancsnokság (HQ MND-C) parancsnoka és Mario Mateljic főtörzszászlós, a katonai szervezet vezénylőzászlós. Tretinjak vezérőrnagy elmondta: egyik fontos feladatának tekinti a pozitív parancsnoki légkör megteremtését. „Ahhoz, hogy az altiszteink fejlődjenek, időnként magasabb szintű feladatokról, problémákról is eszmét kell cserélnünk velük. Az altiszteknek pedig minden lehetőséget meg kell ragadniuk, hogy minél több tapasztalatot szerezzenek. A parancsnok és a vezénylőzászlós viszonya pedig bizalmon, megértésen és magabiztosságon alapul. Parancsnokként mindig elég időt kell fordítani a vezénylőzászlóssal történő konzultációra.” Mateljic főtörzszászlós kiemelte: az altisz-

teknek végig kell járniuk a ranglétrát, mivel „aki nem tud két embert vezetni, az többet sem képes megfelelően koordinálni”.

A nap további részében a humán erőforrásba való befektetéssel kapcsolatos tapasztalatokról beszéltek a résztvevők. A téma a tanfolyam hallgatói számára az egész hétre kiterjedő szindikátusmunka részeként jelent meg. Az eddigi években a szindikátusmunka elkészítése az ÖVAT-hallgatók feladata volt, és idén sem volt ez másképp. Azonban a rendhagyó helyzetre tekintettel a hallgatók Puskás Zoltán zászlós mentorálásával online, míg a helyben részt vevők két csoportra bontva dolgoztak a humán erőforrás fontosságának kérdésén, jövőbeni kezelésén, majd a parancsnok-vezénylőzászlós kapcsolatának különböző aspektusait vizsgálták; a harmadik téma pedig a küldetésalapú vezetéssel kapcsolatos kérdések megválaszolása volt. Mindhárom témához három alkérdésre válaszolva kellett az angol nyelvű előadásokat elkészíteni.

A második napon Kalamár Dezső főtörzszászlós, a tanfolyam akadémiai programjának felelőse tartott előadást a generációs kihívásokról, fókuszálva azokra a kérdésekre, amelyek a Magyar Honvédség és természetesen más NATO-hadseregek utánpótlás-kezelését és toborzási stratégiáját napjainkban meghatározzák. Az ebédet követően Bogdán Tibor főtörzszászlós, a NATO Transzformációs Parancsnokság vezénylőzászlós beszélt a Szövetség altiszti karának ak-

tuális fejlesztési irányairól. A nap zárásaként Ramón Colón-López főtörzszászlós, az amerikai Vezérkari Főnökök Egyesített Bizottsága főnökének (Chairman of the Joint Chiefs of Staff) altiszti tanácsadója osztotta meg tapasztalatait. Az ÖVAT nemzetközi hete volt az első olyan fórum, ahol a szövetséges altiszti karok közül először mi, magyarok nyerhettünk betekintést az Egyesült Államok haderőneveiben megkezdett egységes vezetői szemléletváltás elméleti alapjaiba. Ezt a váltást indikálta egyrészt, hogy a különböző haderőnevek, a társadalmi folyamatok és a pandémia okozta kiszámíthatatlan környezet sokkal nagyobb felelősséget ruház a közvetlen vezetők vállára, amire csak egy egységes és összhangban kialakított vezetői képességekészlet tud hatékonyan reagálni.

A következő napon immár hagyományosan az oberammergaui NATO Iskola oktatói volt a főszerep, akik a számukra is kihívásokat jelentő helyzet oktatási módszereinek és lehetőségeinek bemutatása után a vezetéselmélet fejlesztéséről tartottak számos előadást. A napot az Ohioi Nemzeti Gárda vezénylőzászlósainak előadása zárta. Kiválóan felkészült partnereink az előzetesen egyeztetett témák mentén haladva széles áttekintést adtak a Nemzeti Gárdának mint tartalékos erőnek a toborzással, megtartással és a reguláris erőkbe való szükséges integrációval kapcsolatos évtizedes tapasztalataikról.

A csütörtöki nap kezdéseként Siim Saliste főtörzszászlós, a NATO műveletekért felelős parancsnokságának vezénylőzászlósja beszélt a Szövetség aktuális műveleiről, azokról a kihívásokról, amelyeket a folyamatosan változó biztonsági környezet generál. Kiemelte: a NATO KFOR-műveletre felkészülő magyar katonáknak mennyire fontos a kulturális tudatosság, ami nemcsak a helyi lakossággal, de ugyanúgy a szövetségesekkel való együttműködésben is jelentős szerepet játszik.



A nap folytatásaként Alvydas Kuprusevicius, a NATO PfP-tagországok felzárkóztatásáért felelős, Ukrajnába delegált rangidős altiszti tanácsadója tartott előadást a 21. század tisztjeinek és altisztjeinek kapcsolatáról, ahogy a saját szemszögéből látja.

Ebéd után a tervtől eltérően, a kialakult járványhelyzetre tekintettel változott az eredeti forgatókönyv. Bozó Tibor vezérőrnagy, az MH Transzformációs Parancsnokság parancsnoka, Kriston István főtörzszászlós, a Magyar Honvédség vezénylőzászlósja és Tigyi István Zsolt főtörzszászlós, tanfolyamigazgató mondták el zárogondolataikat, majd átadták a tanfolyam elvégzését igazoló okleveleket.

Csizmadia Lajos főtörzszászlós, a tanfolyam egyik részvevője így foglalta össze a tapasztalatait az eseményről: „Az ÖVAT nemzetközi hetén részt venni mindig nagy megtiszteltetésnek számít. Idén szerencsémre én is élvezhettem minden pillanatát. Gondolok itt a magas színvonalú előadásokra, a közös gondolkodásra, a válaszok és megoldások keresésére a ma és a jövő kihívásaival kapcsolatosan, valamint a COVID-szabályok szigorú betartása mellett a beszélgetésekre, vitákra a helyszínen jelenlévő vezető altisztekkel a szindikátusokban. Ritka alkalom ez a hét abból a szempontból is, hogy van idő és sokrétű lehetőség a szolgálattal összefüggő témákról részletesebben, a személyes hát-

térről mélyebben beszélgetni, mint a mindennapok rövid, feladatokra korlátozott telefonbeszélgetései során. Az előadásokat nagy részben távkapcsolat útján követtük figyelemmel, amit a kiváló szakembereknek köszönhetően a technika ördöge sem tudott megzavarni. A logisztikai biztosítás, a szállás, az ellátás az »osztályon felüli« értékeléssel jellemezhető. A nemzetközi hét sikeréhez nem fér kétség, de ha egy szóban kellene összefoglalni, csak azt tudom mondani: világszínvonal.”

A tanfolyam tervezésekor már látszott, hogy nem szokványos képzésre kell készülniük sem a szervezőknek, sem a hallgatónak. Az előző években megszokott személyes találkozások hiánya, az ebben a formában újnak számító technikai háttér működése még a szervezőkben is vetett fel kérdéseket. A végeredmény azonban – a hazai és nemzetközi visszajelzések alapján – teljeskörűen bizonyította a Magyar Honvédség altiszti karának felkészültségét a pandémiás helyzet okozta kihívások kezelése tekintetében, és nem utolsósorban annak a jövőt meghatározó technikai háttérnek az alkalmazásában, amely a hatékony digitális oktatás alapja lehet nemcsak a Magyar Honvédségben, de akár NATO-szinten is.

*Tigyi István Zsolt főtörzszászlós*

*Fotó: Antal Valéria és a szerző felvételei*

# „A vezető altiszti tanfolyam előnyei megmutatkoznak a jövőben”

A címben szereplő bevezető gondolattal kezdte előadását Mario Mateljić főtörzszászlós, a Közép-európai Többnemzeti Hadosztály-parancsnokság vezénylőzászlósa, aki megtiszteltetésnek vette, hogy az Összhaderőnemi Vezető Altiszti Tanfolyam (ÖVAT) 8. kurzusának bemutathatja a jelenleg horvát-magyar vezetésű katonai szervezetnél betöltött beosztását és a közeljövőre vonatkozó főbb célkitűzéseit.

Székesfehérváron tartották az ÖVAT-8. Általános ismeretek moduljának foglalkozásait. A kurzus kezdetekor Kriston István főtörzszászlós, a Magyar Honvédség vezénylőzászlósa tájékoztatta a hallgatókat, majd a Közép-európai Többnemzeti Hadosztály-parancsnokság (Headquarters Multinational Division-Centre, HQ MND-C) törzsfőnöke és vezénylőzászlósa tartott prezentációt.

Somogyi Zoltán dandártábornok, a szervezet törzsfőnöke bemutatta a nemrégiben alakult nemzetközi katonai szervezetet, annak rendeltetését, vezetési rendszerét, korábbi, jelenlegi és jövőbeni feladatait. Részletesen ismertette azon biztonságpolitikai kockázati tényezőket és kihívásokat, amelyek arra sarkallták Európa nemzeteit, hogy közös erővel növeljék a kontinens



stabilitását és biztonságát. Magyarország a közép-európai térségben rendkívül elkötelezett szövetséges tagállamnak számít, mivel – a NATO szándékainak megfelelően, a Szövetséggel teljes összhangban – jelentős szerepet vállal mind a missziós területeken, mind más, magasabb szintű feladatokban, jelen esetben a Székesfehérváron települt nemzetközi katonai szer-

vezet parancsnokságának létrehozásában.

Somogyi dandártábornok néhány nagyon fontos követendő szempontot osztott meg a kurzus hallgatóival. Arra ösztönzi őket, hogy az alárendeltségükben szolgáló altiszti állomány képzettségére és megfelelő kiképzettségére kiemelt figyelmet fordítsanak a jövőben, különös tekintettel a műveleti és művelettámogató feladatokra. Fontos, hogy az altisztképzés rendszere feltétlenül fókuszáljon az ilyen jellegű kihívásokra is. Véleménye szerint ez jelentős feladata az alegységek vezénylőzászlósainak. A cél, hogy a Magyar Honvédség olyan altiszti állománnyal rendelkezzen, amely képes arra, hogy sikeresen helytálljon a szövetséges feladatok ellátásában is.

Mario Mateljić főtörzszászlós nagy tisztelettel köszöntötte előadásán a tanfolyam résztvevőit és természetesen a Magyar Honvédség vezénylőzászlósát is, aki a Magyar Honvédség Altiszti Akadémia





kiemelt oktatójának, Sashalmi Zoltán főtörzszászlósnak, a tanfolyam vezetőjének kíséretében érkezett a programra.

Mateljić főtörzszászlós a HQ MND-C vezénylőzászlósaként eddigi pályafutásának egyik legnagyobb kihívásához érkezett, amikor erre a beosztásra pályázott, pedig ezt megelőzően is rendkívül fontos beosztásban szolgált a horvát hadsereg vezénylőzászlósaként.

1992-ben kezdte katonai pályafutását, melynek során számos tanfolyamon, kiképzésen és misszióban vett részt. Nem is kérdés, hogy milyen sok tapasztalat birtokában került Magyarországra, így a vezető altiszti tanfolyam jelenlegi hallgatói részére érdekes és tartalommal teli prezentációval készült.

Elsőként ismertette, hogy a horvát hadseregben milyen kiválasztási rendszer működik egy olyan jelentős beosztás betöltésére, mint amelyet 2020. augusztus óta lát el Magyarországon, hiszen minden szempontból alkalmasnak kellett lennie a Horvát Védelmi Minisztérium által felállított bizottság előtt, amely a pályázataról döntött.

Előadásában bemutatta feladat-és felelősségi körének legfontosabb pontjait, rövid és hosszú távú feladatait. Az elsők között szerepel természetesen a vezénylőzászlósi és a vezető altiszti csatornában való aktív részvétel a többi NATO-szervezetnél, és nem utolsósorban a folyamatos kapcsolattartás a Magyar Honvédség vezénylőzászlósával,



Az előadások a járványügyi biztonsági előírások betartásával zajlottak

hiszen most és a jövőben is számos magyar altiszt szolgál az HQ MND-C állományában. Ezt támasztja alá az egyik rövid távú feladata is, amely nem más, mint a Magyar Honvédség néhány alakulatának meglátogatása. Kiemelt teendője rövid és hosszú távon is az állomány megismerése, hiszen a kiválasztott katonák folyamatosan érkeznek az újonnan felállított szervezethez. Emellett feladata az altiszti állomány monitorozása, a beosztásukra való alkalmasság és az azt támogató képzési rendszerben történő részvétel, hiszen vezénylőzászlósként elsődleges szerepe van az altiszti állomány beiskolázásokra és tanfolyamokra való jelölésében. Mindeközben felelőssége az állomány ösztönzése is, leginkább, hogy megfelelően motiváltak legyenek a kiemelkedő szolgálatellátásra, amely alapvető érdeke egy professzionális alapon álló szervezetnek. Véleménye szerint ilyen értékeket csak akkor lehet kihozni a katonákból, ha a csapatszellem megerősítése az

első számú helyen szerepel a szervezet napi életében. Vallja, hogy a katonai lét minden pillanata a csapatjátékról szól, és ez az, ami abban tud igazán ambicionálni egy katonát, hogy kiemelkedő teljesítményt nyújtson, hisz a társak elismerése a legfontosabb. Ez az a mentalitás, ami a szervezet kiváló működése szempontjából elengedhetetlen. Kétségtelen tény, hogy ennek a leghatékonyabb módja, ha a csapatszellem minden szinten megmutatkozik.

Ezeket felül a vezető altiszt kiemelte a hallgatóság részére a parancsnokok támogatásának fontosságát a döntéshozatali folyamatokban.

A vezénylők az előadásokat követően emléktárgyakkal köszönték meg az előadóknak a kurzus színvonalát emelő előadásokat, amellyel hozzájárultak a vezető altiszti képzéshez. Viszonzásképpen Mateljić főtörzszászlós is emléktárgyat adott át a tanfolyam résztvevőinek. A találkozó ketős célt szolgált. Egyrészt a jövő vezénylőzászlósi képet kaptak arról, hogy az alakulatoktól érkező altiszteknek milyen feltételeknek kell megfelelniük az HQ MND-C állományába való vezénylésükkor. Másrészt a résztvevők megismerték, hogy egy szomszédos ország, amely Magyarországgal közös katonai szövetségben szolgál, milyen rendszerben és milyen szempontok alapján nevelei a jövő altiszteit.

*Kozák Piroska százados*

*Fotó: a szerző felvételei*



Emlékfotó

# A magyar katona megállja a helyét

Az októberben véget ért **Steppe Archer 2020** magyar–amerikai közös kiképzés keretében a Magyar Honvédség Bakony Harckiképző Központ (MH BHK) Ellenerő Százada és a US 3-15 IN lövészsorozat állománya az egyszerűbb harcászati mozzanatoktól a század éles lögyakorlatig számos kiképzési eseményt hajtott végre. A közös kiképzés lezárultával a tapasztalatok összefoglalására kértem fel az Ellenerő Század katonáit.



Az idei közös kiképzés már sorozatban a harmadik volt az Ellenerő Század számára – és akkor még nem is számoltuk az egyéb, amerikai katonákkal közös felkészítéseket és gyakorlatokat, mint például a 2020 februárjában végrehajtott Hawk Strike gyakorlatot, ahol a US Army 1-8 CAV kijelölt alegységének részeként a légi manőverképességet kellett az ellenerősöknek elsajátítaniuk, majd a gyakorlat zárásaként bizonyosságot tenniük arról, hogy nemcsak a BTR-ekben, de a helikoptereken is megállják a helyüket.

Kis túlzással kijelenthetjük: ha az Ellenerő Század katonái nem a saját katonai szervezetükhöz tartozó katonákkal teljesítenek együtt valamilyen feladatot, hanem más nemzetek harcosaival, akkor azok a legtöbb esetben amerikaiak lesznek. Ezt az állítást támasztja alá az idei év

is, ugyanis a bevezetőben említett Hawk Strike gyakorlat után júliustól egészen októberig a US Army 3-15 IN lövészsorozatával hajtottak végre kiképzést.

A magukat „Bandits”, azaz „banditák”-nak nevező alegység remekül megértette magát a magyar banditákkal, azaz az Ellenerő Századdal. Ez a kiváló összhang nemcsak a nyelvi akadályok leküzdését jelentette, mert mára az Ellenerő Század katonái többségében nagyon jól értik és beszélnek a katonai angolt. A század tisztjei, altisztjei szinte kivétel nélkül rendelkeznek nyelvvizsgával, de a legénységi állomány tagjai között is szép számmal találunk olyan katonákat, akik nem esnek zavarba, ha angolul kell megszólalniuk. Ter-

mészetesen mindannyiuknak sokat jelentett a nyelvtudás fejlesztésének terén, hogy az utóbbi évek közös kiképzéseiben nemcsak lehetőségük volt gyakorolni az angol nyelvet, hanem egyszerűen rá voltak kényszerítve annak használatára. Tehát a két alegység közötti összhangnak nem volt nyelvi akadálya.

De mi a helyzet az eltérő szakmai háttérrel és a kiképzési sajátosságokkal? Más országok katonáival folytatott kiképzés, gyakorlat közben szinte elkerülhetetlen az összehasonlítás, legyen szó felszerelésről,



kiképzésről, kiképzettségről, harceljárásokról vagy egyszerűen az adott hadsereg, alegység működéséről.

A korábbi évek közös kiképzési tapasztalatainak birtokában az Ellenerő Század katonái már bizonyos fokú rutinnal kezdték meg az együttműködést. Tudták, hogy az amerikai katonák kiképzési tematikái, sémái, az alapvető harceljárásai (drilljei) vagy akár a napi élete is részletekbe menően kidolgozott, szabályzatokba foglalt. Ezt az évtizedek alatt kialakult protokollt követik, ezt az irányvonalat tartják mérvadónak az élet minden területén az amerikai altisztek is. Ezzel szemben, vagy inkább emellett a magyar altisztek sok esetben, a szabályzatokban foglaltakat kiegészítve, saját szakmai múltjukból fakadó tapasztalataikra és kreativitásukra is támaszkodhatnak.

Ha mindenképpen különbséget akarunk felfedezni a két hadsereg altiszti állománya között, akkor elmondható: az amerikai altisztek nagyobb önállósággal rendelkeznek a saját szakterületükön, legyen szó akár a béke- vagy akár a harcvezetésről. A kiképzésmódszertan terén a rendkívüli, a legapróbb részletekig terjedő alaposág jellemző rájuk. A gyakorlati foglalkozások szinte kivétel nélkül szemléltetéssel, sokszor „szájbarágós” magyarázattal kezdődnek, majd a különböző gyakorlati mozzanatok a végtelenségig újra és újra megismétlik. Minden elméleti foglalkozást szóbeli, vagy teszt formájában írásbeli felmérés követ. Hogy minél kisebb számban forduljon elő „nem megfelelő” értékelés, gyakran alkalmazzák az „ami nincs a fejben, az legyen benne a kézben és a lábban” elvet. Érdekes tapasztalat: bár a kiképzési foglalkozások túlnyomó részét altisztek, főként törzsőrmesetek és őrmesterek vezették, nem volt ritka, hogy tapasztalt legénységi katonák is tartottak oktatásokat, akik ugyanolyan szakmaisággal és



színvonalon voltak képesek azokat végrehajtani, mint altisztársaik.

A két alegység hasonló kiképzettségi szintje hozzájárult ahhoz, hogy az összekovácsolódás viszonylag gyorsan, különösebb akadályok nélkül ment végbe. Az amerikai katonák meggyőződhetek arról, hogy az ellenerősök magabiztosan kezelik a Magyar Honvédségben rendszeresített kézfegyvereket, a BTR-80 harcjármű fegyverzetét. Amikor pedig a magyar katonáknak lehetőségük volt éleslövészetet végrehajtani a rendszeresített amerikai kézi- és harcjármű-fegyverekkel, akkor sem vallottak szégyent. Ami az alapvető harceljárásrendet és a vezetés rendjét illeti, ezeken a területeken nem sokban tér el egymástól a két alegység. A rajszintű lövészetektől a közös harcászati foglalkozásokon át a századszintű éleslövészetekig mindkét század bebizonyította, hogy képesek az egymástól érkező parancsok, információk, jelzések befogadására, értelmezésére és végrehajtására. Nagyon rövid idő alatt kialakult a közös kiképzési célok eléréséhez szükséges összhang.

Altiszti szempontból mindenképpen tanulságos volt az amerikai altiszti támogató csatorna (ATCS) működés közbeni megfigyelése. Írásomban eddig is a két haderő, a két altiszti kar közötti különbségekre és hasonlóságokra igyekeztem a terjedelem által biztosított keretek között rávilágítani. Az altiszti támogató csatorna kapcsán mindenképpen a hasonló esetek mellé kell egy újabb strigulát behúznunk. Az amerikai ATCS-nek is az egyik legfonto-

sabb eleme az információ. A rangidős altisztek folyamatosan igyekeztek alárendeltjeiket friss információkkal ellátni. Amikor pedig az amerikai alegység „anyadandárjának” vezénylőzászlósa meglátogatta a századot, fontosnak tartotta, hogy állománygyűlés keretében tájékoztatót tartson a katonáknak, illetve a felmerült problémákat, javaslatokat továbbítsa a dandárparancsnok felé.

Az összehasonlítások sorából nem hiányozhat az sem, hogy az amerikai katonák hogyan látták a magyar katonákat, mi az, ami számukra a leginkább feltűnő volt velünk kapcsolatban. Az eddigi közös kiképzési foglalkozásokon, gyakorlatokon már többször is hallhattuk, hogy a magyar katonák mennyire sokoldalúak, számos területen alkalmazhatóak, széles ismeretanyaggal rendelkeznek, akár több szakterületre vonatkozóan is. Ezt a már mondhatni általános megállapítást ismételték meg a 3-15 század katonái is a legtöbbször, kiegészítve egy újabb elismerő jelzővel, a problémamegoldási képességgel. Több alkalommal is elmondták, hogy a magyar katona problémamegoldó, legyen szó akár a napi életről vagy akár a kiképzési feladatokról.

Az Ellenerő Század katonái a közös kiképzés négy hónapja alatt nem először bizonyították be, hogy nemcsak a hazai alakulatokkal végrehajtott kiképzésen és gyakorlatokon, de külföldi csapatokkal együttműködve is képesek tartani a lépést. Szakmai felkészültségük, elkötelezettségük a folyamatos fejlődés irányában, nyitottságuk és a magyar katonákra oly jellemző problémamegoldó képességük is hozzájárult ahhoz, hogy egy újabb közös magyar-amerikai kiképzési eseményt zárhattak le eredményesen.

Gervai János főtörzszászlós  
Fotó: Pintér László ha.

# Karanténtól karanténig

**Balázs Gábor zászlós az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár (MH BHD) Támogató Zászlóalj Ellátó Századának vezénylőzászlósa. Munkáról, családról, honvédelmi nevelésről beszélgetünk.**

Balázs Gábor 1978. augusztus 1-jén született Budapesten. 1997-ben érettségizett az Újpesti Műszaki Szakközépiskola és Gimnáziumban. Ugyanitt 1998. szeptember 1. és 1999. június 16. között nappali tagozaton a számítástechnikai szoftverüzemeltető szakot is elvégezte.

„Míg 1999 nyarán meg nem kaptam a sorkatonai behívóparancsot Kalocsára, a családban nem volt téma a katonaság. Miután a behívóról értesültek szüleim, édesapámból feltörték az emlékek: csak úgy záporoztak belőle az olyan számomra ismeretlen szavak, mint stoki, kantine, üti. Aztán szépen lassan minden szó értelmet nyert számomra, ahogy elkezdett róluk mesélni. Máig visszaemlékszem a katonai szolgálatra felkészítő két mondatára: »Mindig, mindenre önként jelentkezz, legyen az latrinatakarítás, szemétszedés vagy konyhai szolgálat! Előbb-utóbb megunják a képedet, és többé nem fognak kiválasztani, előveszik azokat, akik addig a háttérben lapítottak.«”

1999. november 16-án vonult be a Magyar Honvédség Alföldi Kiképző Központjába, Kalocsára. Az itt eltöltött idő tanította meg többek között a pontosságra, az önállóságra, és ezzel egyetemben a bajtársi összetartást is elsajátította.

„A Kalocsán töltött három hónap azonban tartogatott még egy sajnálatos meglepetést. 1999 decemberében agyhártyagyulladásos esetek miatt pár hétre nagy lakat került a laktanya kapujára. Se ki, se be nem lehetett közlekedni. Nem volt eltáv, és a látogató családtagokat is hazaküldték a kaputól. A nagyon várt ezredfordulót is a klubszobában töltöttük, egyfajta



Balázs Gábor zászlós: „A beosztott állománynak azt kell éreznie, hogy értük vagyok”

karanténban” – emlékezett vissza a zászlós.

Az alapkiképzés és a karantén letelte után Budapestre került a Magyar Honvédség 1. Logisztikai Támogató Dandár Zách utcai objektumába. Itt parancsnokhelyettesi gépkocsivezető lett, s ezzel bele is csöppent egy teljesen más katonai közegbe, mint amihez az alapkiképzésen hozzászólt. Az

itt eltöltött hat hónap alatt fogalmazódott meg benne, hogy a katonai pálya nem áll messze tőle, és egyre inkább úgy érezte, hasznos tagja tudna lenni a tiszthelyettesi karnak. Aktív pályafutását 2000. december 15-én kezdte őrmesteri rendfokozatban.

2002. június 18-án lépett elő törzsőrmesterré, és ezzel egy időben rajparancsnoki beosztásba került (MH Támogató Ezred, Végrehajtó Szervek, Szállító Zászlóalj, 1. Szállító Század, 2. Személyszállító Szakasz). A fordulópontot katonai pályafutásában a 2003-as év jelentette: november 1-jei hatállyal ugyanis szerződésesből hivatásos állományba került. A következő rendfokozatváltásra csupán három évet kellett várnia: 2006. február 1-jétől viseli a főtörzsőrmesteri rendfokozatot. Ekkortól az 1. Szállító Szakasz szakasztiszthelyettesi beosztásában folytatta altiszti pályafutását.

2006-ban a honvédség révén megszerezte a „C” kategóriás jo-



Vezénylőzászlósi tanfolyamon Szentendrén



gosítványt, és elvégezte a STANAG 1.1.1.1. angol alap nyelvtanfolyamot. 2007. január 1-jével a Támogató Ezred szervezeti átalakítás miatt megszűnt, és megalakult a Támogató Dandár. Ekkor áthelyezték az Ellátó Szakasz szakasztiszthelyettesi beosztásába. Ebben az évben részt vett a polgári életből szerződéses, illetve hivatásos állományba felvett, katonai végzettséggel nem rendelkező tiszthelyettesek központi tanfolyamán, Szentendrén, majd 2013 májusában elvégezte a vezénylőzászlósi tanfolyamot.

„Ez a beosztás volt az a pont, amikortól megtapasztaltam, milyen is egy igazi vezető beosztás. Rengeteg új tapasztalatra tettem szert, és a folyamatos önképzés során egyre magabiztosabban kezdtem érezni magam a beosztásomban” – mesélte Balázs zászlós.

Kiemelkedő és lelkiismeretes munkája elismerésül több alkalommal részesült dicséretben 2002 és 2006 között. 2006. május 21-én és 2010. július 9-én az árvíz elleni védekezés során nyújtott kiemelkedő tevékenységéért az Árvízvédelemért Szolgálati jelet, 2010. március 15-én pedig a Tiszthelyettesi Szolgálati Jel III. fokozatát kapta 10 év után.

2016. augusztus elseje az egyik legemlékezetesebb nap volt az életében: a születésnapjára ugyanis előléptetést kapott ajándékkul. Kinevezték az Ellátó Század vezénylőzászlósi beosztásába és előléptették zászlóssá. 2018-ban Garda Zoltán Lajos törzszászlós (a Támogató Zászlóalj vezénylőzászlósa) Összhaderőnemi Vezető Altiszti Tanfolyamának idejére megbízták a zászlóalj vezénylőzászlósi beosztásával. Ez az időszak nagy kihívást és egyben hatalmas megtiszteltetést is jelentett: parancsnokai alkalmasnak tartották erre a felelősségteljes beosztásra!



A család biztos háttérrel jelent

„A vezénylőzászlósi beosztást egy nagyon vékony penge élén való táncoláshoz tudnám hasonlítani. Mind a parancsnoki, mind a beosztott állománynak azt kell éreznie, hogy értük vagyok. A fentől érkező feladatokat, parancsokat le kell tudni kommunikálni és minden esetben végre kell hajtani, emellett az állomány körében felmerülő kéréseket, kérdéseket, esetleges problémákat is tudni kell megoldani, vagy a megfelelő módon felfelé közvetíteni” – mondta.

Elismeréseinek sora 2016-ban bővült: november 29-én a logisztikusok napja alkalmából az alakulat parancsnokától logisztikai pajzsot kapott. Ezt követően 2017. március 15-én a Migrációs Válsághelyzet Kezeléséért Szolgálati Jellel, a Támogató Zászlóalj belül 2019 decemberében az Év Zászlósa címmel, 2020. március 15-én pedig az Altiszti-legénységi Szolgálati Jel II. fokozatával lett gazdagabb, 20 év után.

Az Ellátó Századhoz tartozik nyolc objektumban kilenc büfé és két étkezdé üzemeltetése. Az étellemező állománynak – a napi étkeztetésen felül – minden évben számos katonai és civil rendezvény, ünnepi állománygyűlés ételmezei ellátása is a feladatai közé tartozik. Vannak olyan rendezvények, ahová az elkészített ételt csak kiszállítják a helyszínre és kiosztják, de akad olyan is, ahol előzetesen fel kell mérni a területet, kiszállítani a mozgókonyhát, hűtőkonténerben az ételmezeit, egy teherautón a tálcáktól a műanyag tányérokra át

az étkezésig mindent, és – a nulláról felépített tábori konyhát kialakítva – a helyszínen kell elkészíteni és kiosztani az ételt. Ilyen visszatérő rendezvény például a minden évben megrendezett Balatonátúszás (Úszó Erőd), ahol a helyszínen kell 700-800 adag babgulyást elkészíteni és kiosztani.

A századhoz tartozik még a Sokszorosító Részleg, a kerétszet és az Elhelyezési Részleg.

2016-ban ismerkedett meg Ágnessel és két fiával, Gergővel és Mártonnal. 2019 októberében összeházasodtak. „Azt vallom, hogy szívvel-lélekkel, száz százalékosan csak akkor lehet a hivatásra koncentrálni és helytállni, ha egy, a katonai élettel járó kihívásokat és megpróbáltatásokat megértő nő áll mögöttünk.” Mivel a felesége nem otthonülő típus, így sűrűn szervez családi programokat a hétvégére – kirándulás, családi összejövetelek, nyáron egy-egy napos fürdőzés vagy télen egész napos szánkózás –, ahonnan az egész család kimerülten és fáradtan, de élményekkel telve ér haza. Legalábbis így volt a legutóbbi időkig. A koronavírus-járvány miatti korlátozó intézkedések, az életében immár második alkalommal megjelent önkéntes karantén miatt mostanában inkább „otthonülő” lettek.

„Ellentétben az én gyermekkorommal, manapság, ahogy nőnek a gyerekek, nagyon sokszor kerül terítékre otthon a Magyar Honvédség, a katonai pálya. Remélem, a három gyermek – Brigitta lányom 2004-ben született – közül legalább az egyiket sikerül »megmérgeznem« egy kis hivatástudattal, és hamarosan Szentendrén szívhatja magába az altiszti hitvallást” – zárta gondolatait a zászlós.

*Kun-Orosz Adrienn ha.*

*Fotó: Gramantik Zoltán, Kun-Orosz Adrienn és Balázs Gábor zászlós archívuma*

# Tisztelet az ejtőernyősöknek

A Magyar Honvédség Pápa Bázisrepülőtérén (MH PBRT) települő Légi Kutató-mentő Szolgálat egyik csoportparancsnoka, Bögös Zsolt zászlós nyár végén a hírekből értesült arról, hogy a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum (HM HIM) munkatársai három magyar ejtőernyős honvéd földi maradványai mellett egy ritkaságszámba menő, második világháborús ejtőernyősjelvényt is találtak Süllysáp határában. Bögös zászlós kezdeményezésére az ejtőernyősjelvény rövid időre visszatérhetett Pápára; egy emlékugrás során ismét helyi légtérrel szelhetett keresztül, csakúgy, mint 76 évvel ezelőtt. A fellelt relikviáról, a pápai katonai ejtőernyőzés múltjáról és jelenéről, valamint a katonai hivatásról beszélgettünk Bögös Zsolt zászlóssal.

## Hogyan kezdődött a katonai pályafutása?

– Annak idején Szombathelyen laktunk, ahol a 42. Felderítő Zászlóalj (MN 9027) is állomásozott. Ott szolgáltak ejtőernyősök is, akiket sokszor láttam ugrani a szombathelyi (söptei) repülőtérén. Iskoláskoromban lehetőséget kaptam, hogy megnézhessem közelebbről is az ejtőernyőket, a fegyvereket. Teljesen megbabonázott a légkör, hogy ott járhattam igazi ejtőernyős katonák között; talán ekkor döntöttem el, hogy én is katona leszek. Édesapám is a Magyar Honvédségben szolgált, és bár ő inkább a határőri hivatást javasolta, én akkor azt gondoltam, hogy vagy felderítő leszek, vagy semmi más. 1989. augusztus 28-án vonultam be az egri Dobó István Laktanyába a Bornemissza Gergely Felderítő Zászlóaljhoz, ahol elvégeztem a tiszthelyettes-iskola felderítő szakát. Az első beosztásomat Szombathelyen kaptam, majd Pécsre kerültem az MH 42. Baranya Felderítő Zászlóaljhoz, onnan pedig Szolnokra, az MH 34. Bercsényi László Felderítő Zászlóaljhoz. 1993-tól 2001-ig ejtőernyős és bűvár beosztásban mint mélységi felderítőcsoportparancsnok szolgáltam, szinte csak sor- és szerződéses katonák kiképzésével foglalkoztam. Szakmailag és emberileg is az egyik legnehezebb, egyben legemlékezetesebb időszakom volt az életemnek. Mivel a Dunántúlon laktam, a családom miatt sokat ingáztam, ezért 2001-ben



Bögös Zsolt zászlós az ejtőernyős múlt elhivatott kutatója

Szentkirályszabadjára mentem át az MH 87. Bakony Harcihelikopter Ezredhez, ahol kutató-mentő beosztást láttam el. 2004-ben a Légi Kutató-mentő Szolgálat áttelepült Pápára, azóta is – több mint 16 éve – itt szolgáltok az MH Pápa Bázisrepülőtérén. Büszkén mondhatom, hogy annak idején tagja voltam a legelső pápai kutató-mentő szolgálat csapatának.

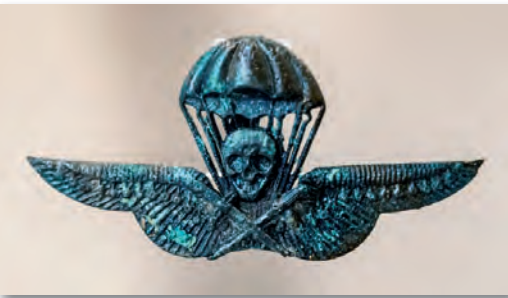
## Hogyan lehet valakiből ejtőernyős? Mik a legfontosabb készségek, amelyekre szükség lehet?

– Határozottság, kitartás, önbizalom, lelkesedés és bátorság mindenképp kell, és persze kiváló erőnlét, hiszen az ejtőernyőzés egyszerre komoly fizikai és szellemi tevékenységet jelent. Mindvégig koncentrálnunk kell, előre le kell ve-

títenünk a feladatot magunk előtt, hogy mikor nyitjuk majd az ernyőt, hogyan reagálnánk egy váratlan szituációra; egyszerűen mindenre figyelni kell, hogy a legsikeresebben kezeljük a helyzetet. Ráadásul nemcsak önállóan, hanem csoportban is dolgozunk. Az első ejtőernyős ugrás is emlékezetes tud lenni, az tényleg egy bátorságpróba a katona számára. Sokat hallottam a régi kollégáktól az „ejtőernyősök nagy családjáról”, amelybe az első ugrás után mi is bekerülünk. Közöttünk valóban bajtársias összetartásról beszélhetünk, félszavakból is értjük egymást. A jelenlegi csapatunk nagy része szintén Szentkirályszabadjáról jött át, a többiek pedig szárazföldi alakulatoktól. Számos misszióval a hátunk mögött mindannyian megtapasztaltuk már, milyen fontos az összefogás.

## Milyen képesítésekkel rendelkeznek egy kutató-mentő ejtőernyős?

– Földön, vízen, levegőben kell mentenünk, ha a helyzet úgy kívánja, ezért rendszeresen veszünk részt felkészítéseken, tanfolyamokon, kiképzési eseményeken, hogy naprakész tudással és a megfelelő készségek birtokában mehessünk bevetésekre. A helyben zajló ejtőernyős kiképzéseink mellett járunk Szolnokra és Kecskemétre is ugrani, de idén például lehetőségünk nyílt arra is, hogy a Pápán települő Nehéz Légiszállító Ezred (Heavy Airlift Wing – HAW) egyik C-17-es szállítógépéből hajtsunk végre ugrást. Minden évben részt veszünk



A ritkaságszámba menő, második világháborús ejtőernyősjelvény

a szolnokiakkal közös, többnapos komplex kutató-mentő gyakorlaton Gyöngyös-Pipishegyen. Rendelkezünk harctéri életmentő (Combat Life Saver – CLS) és általános elsősegélynyújtó képesítéssel, tehát szükség esetén asszisztálhatunk az egészségügyi szakszemélyzetnek, felmérhetjük a sérült állapotát, alapvető életmentő beavatkozásokat (mint például vérzéscsillapítás, egyszerűbb légútbiztosítás, törések ellátása) tudunk elvégezni. Amennyiben a sérült szállítása nem oldható meg normál körülmények között, a sebesültet előkészítjük a légi szállításhoz. Évente egyszer úgynevezett kabintrenázs-foglalkozáson tanulmányozhatjuk a Magyar Honvédségnél rendszeresített repülő-



Földet érés után

eszközöket, ennek köszönhetően fel tudjuk mérni, hogy adott géptípusoknál mire kell vigyáznunk mentés közben. Negyedévente van alpinkiképzésünk, a vízfelszíni mentést pedig a pápai uszodában és nyílt vízben is gyakoroljuk.

**Mit szeret a legjobban a munkájában?**

– Magát az ugrást, és hogy olyan szakmai munkát végzünk, ami hozzásegít minket ahhoz, hogy a saját hivatásunkban profivá válhassunk, hogy a lehető legjobban elsajátíthassuk azt. A kutató-mentő szolgálat a légierő különleges erejének számít. Az ezen a területen szolgáló katonákat a világon mindenütt tisztelet övezi, mert minden bevetésen bajba került katona megmentésére vállalkozunk, mindenáron próbáljuk megmenteni azt, aki életveszélyes szituációban van. Magam is tapasztaltam ezt, amikor egyszer külföldön két amerikai katonával beszélgettem: amint meglátták a kutató-mentős felvarrómat, azonnal tiszteletüket fejezték ki. A mi munkánkat nemes küldetésnek tartják, és mi is így éljük meg szeretett hivatásunkat.

**Mióta foglalkozik a magyar ejtőernyős múlttal?**

– Mindig is érdekelt a magyar történelem, a repülés és persze az ejtőernyőzés története. Amatőr szinten foglalkozom a témával, rengeteg kapcsolódó cikket, újságot olvasok. A Top Gun magazinnokon nőttem fel, ezeket mindig



Ugrásra készen

megszereztem és végigolvastam, ahogy a kanadai Magyar Szárnyak-évkönyveket, illetve a pápai könyveket is, melyekből megismerhettem az annak idején itt megalakult első magyar ejtőernyős-zászlóalj-t. Az internet segítségével ma már sokkal egyszerűbb információhoz jutni és utánaolvasni dolgoknak. Pályafutásom kezdetén szinte csak „információmorzsák” voltak fellelhetőek a témával kapcsolatban: néhány régi könyv, ritkán egy-egy újságcikk. Ha megtudtuk, hogy valakinek a valakije szolgált az „ejéseknél”, akkor személyes elbeszélések alapján jutottunk újabb ismeretekhez. Jómagam is immár 27 éve szolgálok katonai ejtőernyősként, ez idő alatt nagy tisztelője lettem az ejtőernyős múltnak. Katonák, akiket vonzott az új és ismeretlen, akik valóban a semmiből teremtették meg ezt az új fegyvernemet, harcmodort, szellemiséget. Akik lehetőségeikhez, békebeli és háborús veszteségeikhez képest magasan helytálltak a történelem nem éppen legszerencsésebb időszakában. Úgy gondolom, hogy a következő generációk pályafutásuk során sziklaszilárd alapokra építhetnek, és büszkén tekinthetnek vissza elődeikre.

#### **Miután olvasta a hírt a süllyedő feltárásról, miként jutott el az emlékugrás megszervezéséig?**

– Augusztusban láttam a cikket a honvedelem.hu oldalon, hogy a HM HIM munkatársai magyar ejtőernyős katonák földi maradványaira leltek. Az 1944 novemberében elesett katonák mellett egyéb leleteket, többek között egy ritka, viszonylag jó állapotú ejtőernyős-jelvényt is találtak. A relikvia pápai kötődése kétségtelen: 1939-ben a vitéz Bertalan Árpád százados által szervezett 1. Magyar Királyi Honvéd Ejtőernyős Század (később zászlóalj) Pápára települt, állandó szolgálati helyet biztosítva az ejtőernyős katonák számára, akik hasonló jelképet viseltek egyenruhájukon. Felmerült az ötlet, hogy a bázisrepülőtér múltjának részét



Ég és föld között

képező relikvia visszakerülhetne Pápára, ahol ma is szolgálnak ejtőernyősök. Ennek a jelvénynek a viselője is – hozzánk hasonlóan – innen indult bevetésre, ugrott a bázis felett, érintette a repülőtér betonját és gyepszönyegét.

Javaslatommal megkerestem Maruzs Roland alezredest, a süllyedő ásatás vezetőjét, illetve rajta keresztül közvetlen kapcsolatba kerültem a HM HIM munkatársaival. Bár a jelvényt véglegesen nem, csak ideiglenesen kaphattuk meg, arra gondoltunk a társaimmal, hogy egy emlékugrás keretében vinnék ismét levegőbe. Legnagyobb örömmre mind a bázisunk vezetősége, mind a HM HIM kollektívája az ügyünk mellé állt, és közös szervezéssel megvalósulhatott az emlékesemény. Az ugrásra én vittem magammal a jelvényt, a jobb zsebembe tettem, oda, ahol elődeink is viselték. Mindannyiunk számára nagy megtiszteltetés, hogy – még ha csak ideiglenesen is –, hazatérhetett ez a relikvia, és hogy végrehajthattuk ezt az emlékugrást. Végzetlen büszkeséget éreztünk, hogy így fejezhettük ki elismerésünket ejtőernyős elődeink előtt azon a helyen, ahol a magyar katonai ejtőernyőzés megszületett.

#### **A családja hogyan viszonyul választott hivatásához?**

– Katonacsaládból származom, így talán szüleim könnyebben fogadták döntésemet, amikor én is a katonai pálya felé fordultam. Mivel ejtőernyős és bűvár még nem volt a családban, talán e két ősi elem, a levegő és a víz behatóbb tanulmányozásával okoztam némi aggodalmat számukra. Amikor látták, hogy mennyire szeretem a munkám, ők is elfogadták és mindig mindenben támogattak. Jelenleg párom és kisfiam biztosítja a hivatásomhoz szükséges biztos hátteret. Számukra ez nem mindig könnyű, mert amíg apa szolgálatban van, „ugrik” vagy „merül”, addig biztosan lassabban telik az idő a család óráján.

#### **Mit üzen olvasóinknak?**

– Gyakran mondom: „ez a két véglet van, a mélység és a magasság. Talán sokféleképpen lehet értelmezni, de a kettő között megismerhetjük magunkat. Végezhetjük a munkánkat jól vagy kevésbé jól, de ha valaki belekóstol valamelyikbe, azt biztosan magával ragadja és egy életre rabul ejti.

*Varju Kitti ha.*

*Fotó: Kismartoni Mátyás*



# Az ismeretlen katona sírja

Folyóiratunkban felelevenítettük a hősök napja, a Hősök tere és a Hősök emlékköve történetét. Az írásokban rendre előkerült a sokak számára ismert kifejezés, az „ismeretlen katona sírja”, amely egy kegyeleti emlékhely. A hálás utódok a harcmezőn ismeretlenül elhantolt katonák emlékére világszerte emlékműveket, kegyeleti helyeket alakítottak ki tetteik, harcuk és legnagyobb áldozatuk mementójaként, halhatatlanságuk, önfeláldozó hazaszeretetük örök szimbólumaként.

*„Akkoriban, mikor Verdunnél  
Sárgakeresztes gránáttal lóttek a németek  
És az árokba buktam  
Felismerhetetlenül,  
Nem is sejtettem  
A nagy megtiszteltetést,  
Hogy egyenesen  
Az egész világ szeme elé –  
Párizs kellős közepére  
Temetnek,  
Ismeretlen katonaként.”*

Johannes R. Becher: Az ismeretlen katona (versrészlet)

A téma e sorok írásakor, az év utolsó hónapjaiban, mindenszentek és a halottak napja környékén különösen időszerű. Az „ország” ilyenkor útra kell, temetőbe vándorol; a családok megemlékeznek elveszített szeretteikről, a barátokról. Elhelyezzük a kegyelet virágait a sírokon, mécses gyújtunk az elhunytak lelki üdvéért. A temetőben sétálva sok esetben különös sírfeliratokkal díszített sí-

rok mellett haladunk el. „Meghalt a hazáért 1944”, „A fronton életét vesztette”, „Hősi halált halt” stb. Szinte minden sírkertben van hősi parcella, ahol a világháborúban elesett katonák pihennek, vagy az emlékükre állított sírkerezt jelképesen tiszteleg előttük egyszerű, de mégis megrendítő felirattal: „Hősi halott”, vagy „Ismeretlen katona”.

Ki is ő, az ismeretlen katona? Egy

a több tízmillió hősi halált halt közül. Egy katona, aki egyúttal több tízmillió édesanya, édesapa fia, több tízmillió feleség szeretett férje és több tízmillió gyermek imádott édesapja. Egy katona, aki fogalomvá vált, akit mindenki szívébe zárhat, benne a háborúban örökre eltűnt hozzátartozóját láthatja; akiről elmondhatja, talán ő az én fiam, talán ő az én szeretett férjem és talán ő az én apukám. A hős, aki a legtöbbet, az életét adta a hazának, aki fájó szívvel hagyta hátra szeretteit, hogy ők biztonságban, békében élhessenek.

Ő az ismeretlen, de nem elfelejtett. A történet bevezetéseképpen következzenek egy megrendítő idézet Thurzó Gábor *Az öregasszony és a katona* című elbeszéléséből, mely az *Új Idők* című társadalmi, szépirodalmi, művészeti és kritikai képes hetilap 1946. március 2-i számában jelent meg.

„Az öregasszony, esztendőök óta már, minden délután elsétál a Vár oldalában. Tavasz óta nem minden olyan ott, mint régen, amikor a kis teret még elipsznek hívták. Valami vihar kitépte és megszagatta a fákat, koronájuk eltűnt, égő sebekből sarjadnak dúsan és ittasan a levelek. Tele van kráterekkel az aszfalt, mint apró vízesés szökell át fölöttük a vízvezeték cifra lyukaiból a víz, a leomlott várfalacról csurra-



A temetési szertartást André Maginot hadügyminiszter vezette

nó, hazátlanul tévelygő borostyán. Mostanában egy ilyen kráterhez jön el az öregasszony mindennap. A kráterbe a télen katonát temettek. Csúnya halott lehetett, azt se tudták róla a várbeliek, magyar-e vagy német, öreg-e vagy fiatal, azt írták ezért két kerítésszilánkból spárgával összekötött keresztjére: ismeretlen katona. Az öregasszony időnként virágot tesz a teknőalakú horpadt sírra, egy konzervdobozba. Van a sír közelében egy félig földbelökött átluggatott pad, ide szokott leülni és itt marad legtöbbször litániáig. Itt ül és kötöget, az öregasszony, úgy érzi, a halott az ő katonája. Talán, gondolkodik el néha, talán ezért az övé, mert ismeretlen (...). Vékony kis szél megy végig az úton, összekócolja a konzervdobozban a vörös faleveleket. Az öregasszony szereti a rendet, feláll tehát, odamegy a sírhoz és lehajol, hogy megigazítsa a lombcsokor kuszált fürtjeit. Ahogy így guggol, a horpadt sírocská mellett, mintha valaki szólítaná. Nagyon messziről ezt mondja egy fiatal hang: Mért törödsz a sírommal, te öregasszony? Az öregasszony ki egyenesedik, úgy, ahogy egy ilyen öregasszony ki tud egyenesedni,

sötétkék mantillájában, és figyel, ki szólítja. Talán gyerekek tréfálnak vele, vagy Szimcsákné, a miniszteri altiszt özvegye, aki együtt lakik vele a rozoga, egy csomó összedobált füstös téglához hasonló házban a Lant-utcában, és elcsúfolgat vele, amiért mindennap odajár a sírhoz. De nem a gyerekek kötekednek vele és nem is Szimcsákné.

– Ki szólít, no? – kérdezi türelmetlenül és körülnez.

– Én vagyok. Az ismeretlen katona – feleli erre az előbbi hang, szelíden és kicsit megbántottam. – Nem ismered a hangomat?

Az öregasszony elmosolyodik. – Bocsáss meg, hogy nem tudtam mindjárt, ki beszél. Csak a sírodat ismerem. Mit akarsz tőlem? És leül a sír mellé, egy messziről ideröpült márványdarabkára, mintha gyermek ágya mellé ereszkednék le, lámpaoltás előtt egy pillanatra.

– Azt kérdeztem, te kedves öregasszony, mért ápolod a síromat?

– Mert nem ápolja senki – feleli szelíden és magától értetődően. – Mert ismeretlen vagy.

– De katona voltam! – kiált fel az ismeretlen katona.

– Éppen azért. Én nagyon jól tudom, hogy a halott katonákkal,

akiknek a nevét nem is tudják, senki sem törődik.

– Én azonban nem érdemlem meg.

– Az nem baj, édes fiam. Katona voltál, nekem ennyi elég. (...)

– Itt vagy még, öregasszony?

– Itt vagyok, lelkem, itt, itt.

– Menj el! – kiáltja erre elkeseredetten, mint egy vezényszót, amit csontvázfogak csattogtatnak –, ne törődj velem, mondtam már. Katona voltam, nem vagyok hős.

– Hős voltál, nyugodj meg. Mert meghaltál a csatában...”

A történet mély érzelmi üzenete magával ragadó, a nénit nem érdekelte, ki is volt az elesett katona, nem volt számára fontos hová tartozott, melyik országban nevelkedett fel. Ő egy ember volt, aki egy végzetes pillanatban elhagyta ezt a világot. Egy ember, akinek szerettei voltak, akit vártak haza a családi otthonba, azonban az útja itt véget ért, nem térhet már többé haza. A családja, fájó kimondani, de soha nem tudja meg, hol esett el, hol a végső nyughelye. Nem viheti haza a szülőföldje temetőjébe, nem helyezhet el virágot, mécsest, nem gondozhatja sírhantját. Feledésbe merülhet. Azonban itt egy idős, törékeny néni, aki ezt a tragédiát teljes mértékben átérezve, önzetlenül gondozásába veszi az elesett nyughelyét. Ápolja, gondozza, magáévá fogadja, az ő halottja, akihez egyre erősebb érzelmi szálak kötik. És egyszer megszólal a katona, értetlenkedve, a miétre várva választ. A katona nem érti a néni önzetlenségét, hogy a „miértjére” nem kap megfelelő választ. Nem érti, miért gondozza egy ismeretlen az ő sírját, miért törődik vele, hiszen ő csak egy katona volt, egy ember s nem több. Nem érti, igazán miért tekinti őt hősnek, hiszen ő csak tette, amit a haza megkövetelt tőle.

„ – Nem voltam hős – felel a katona elkeseredetten.

– És miért nem? Hiszen harcoltál és meghaltál. Azok mind hősök.

A katona erre újra elsírja magát odalént, az öregasszony hallja zo-



Végső nyughelyére helyezik az ismeretlen katonát





kogását. És ahogy csillapodik a sírás, a katona megint megszólal.

– Nem hősök azok, akiket nem énekelnek meg a költők. Érted? Akiket el kell felejteni, akiket ócsárolni lehet csak. Én rólam és a többiekéről, érted, soha, soha nem énekelnek majd a költők.

Az öregasszony nem érti meg, amit a katona mond, öreg és csökönyös. Ő igenis hősnek látott mindig minden katonát: babérrel homlokán, tüzes tekintettel, kivont szablyával, a dúlt csatamezőn vagy a lángoló várfokon.”

Az ismeretlen katona eszméje a franciáktól ered. Frédéric Simon 1916-ban, egy ismeretlen személyazonosságú katona sírjánál, Rennes-ben tartott búcsúbeszédében említette elsőként ezt a fogalmat: „Miért ne nyithatná meg Franciaország Pantheonjának kapuit egy ismeretlen harcos előtt, aki a hazáért halt meg? Sírkövére csak ezt íratná: Egy katona 1914–1916. Az egyszerű katonának ez a temetése abban a dómban, hol annyi dicsőséges és lángelméjű ember nyugszik, nemcsak szimbólum lehetne, hanem hódolat az egész francia hadsereg előtt is.”

Az ismeretlen katona sírja, a világháborúban hősi halált haltak emlékeztére szolgáló szimbolikus sír-emlék. Az első ilyen emléket 1920. november 11-én, a világháború befejezését jelentő compïègne-i



Az emlékhely a Diadalívnél

fegyverszünet második évfordulóján állították az Arc de Triomphe-nál (közkeletű nevén a Diadalívnél), amikor is egy, a háborúban elesett és ismeretlen személyazonosságú katona hamvait helyezték itt örök nyugalomra. A helyszín kiválasztását hosszas előkészítés előzte meg.

Az első, 1916-ban született javaslat az volt, hogy helyezzenek el egy „ismeretlen” identitású francia katonát a Pantheonban. A francia hagyományokban nagy végső megtiszteltetést jelent, ha valakit itt temetnek el. Ugyanis a Pantheon eredetileg Szent Genováva (Párizs

védőszentje) tiszteletére épített templom, de a francia forradalom idején a legdicsőbb franciák temetkezési csarnoka, mauzóleuma lett. A homlokzatán olvasható felirat is erről tanúskodik: „A nagy embereknek, a hálás haza.” Ennek a hagyománynak szerettek volna adózni a korabeli képviselők a javaslatukkal, de a végső hely mégsem ez lett. Mintegy négy év múltával, 1920. november 8-án a képviselők egyhangúan megszavazták a törvényt, amely elrendelte „egy ismeretlen halott katona maradványainak Párizsba hozatalát”. A hadügyminisztérium megadta a nyolc helyszínt, ahol a legvéresebb harcok folytak: Artois, Champagne, Chemin des Dames, Flandres, Île de France, Lorraine, Somme és Verdun. Másnap a nyolc megadott helyszínen egy-egy testet exhumáltak, azzal a szigorú utasítással: a kiválasztott elesett biztosan francia születésű legyen, és a személyazonosságát alapos kutatás után se lehessen megállapítani. A testeket koporsóba helyezték és Verdunbe szállították az első világháború egyik legnagyobb csatájának a színhelyére, ahol 130 ezer francia katona alussza örök álmát. Felrakták a koporsókat a verduni erőd föld alatti helyiségében kialakított ravatalra, és november 10-én, nagy katonai ünnepség keretében, amelyhez a polgári lakosság is csatlakozott, kijelölték a nyolc hősi halott közül az ismeretlen katonát.

Egy fiatal francia önkéntes katona, Auguste Thin a 132. gyalogezred állományából egy-egy vörös és fehér szegfűcsokrot helyezett az egyik koporsóra, így megjelölve az ismeretlen katonát, akit örök nyughelyére szállítottak a fővárosba és eltemettek.

Thin 1899. július 12-én született Cherbourgban. 1918. január 3-án önkéntesként először Lisieux 119. gyalogos ezredébe osztották be, ezredének legfiatalabb tagjaként. Ezt követően kinevezték a 28. gyalogos ezredhez, majd a 132. RI-hez (régiment d'infanterie),



Emlékmécses ékesíti az ismeretlen katona sírját

és végül a 234. RI-hez. 1940. június 25-én véglegesen leszerelték. Thin életén mély nyomott hagyott az a nap, elmondható, hogy haláláig állandóan ennek a hősnak az árnyékában élt. A háború után a háborús özvegyeket támogató segélyszervezetben végzett önkéntes munkát. Közvetlenül halála előtt François Mitterrand akkori elnök, a Becsület Légiójának lovagkeresztjével tüntette ki a Diadalívnel. Auguste Thin 93 éves korában, 1982. április 10-én hunyt el.

A ceremóniát André Maginot hadügyminiszter, a később nevééről elnevezett híres keleti erődvonaltól vezetője vezette. Megható, hogy nem miniszter vagy tábornok választotta ki a koporsót, hanem egy, a hazájáért harcolt „egyszerű” közkatonát érte a hatalmas megtiszteltetés (számos írás tizedesként említi). (Édesapja a 274. gyalogezredben szolgált őrmesteri rendfokozatban, és 1916. május 23-án a Fort de Vaux-i harcokban halt meg).

Thin évekkel később így idézte fel kijelölésének történetét a Brassói Lapok újságírójának: „Egy órával a ceremónia előtt magához hivatott Plande ezredes és így szólt hozzám: Thin, maga fogja a citadellában kijelölni az ismeretlen katonát, öltözzék át díszegyenruhába!”

Eredetileg egy másik katona kapta volna ezt a megtisztelő feladatot, de ő néhány órával a szertartás előtt kórházba került tifusz miatt,

így azonnal keresni kellett valakit, így került képbe a helyszínen tartózkodó, eredetileg az exhumálás végrehajtására vezényelt Thin. Felöltötte kék díszegyenruháját, és délután négy órakor bement a kápolnává átalakított kazamatába. Ott várakozott Boichut tábornok, katonai kormányzó, Ginisty verduni püspök s több magas rangú katona. Néhány perc múlva megérkezett Maginot miniszter is. Megkérdezte Lespinasse őrnagytól, melyik az a közkatona, akinek az ismeretlen hőst ki kell jelölnie. Az őrnagy a miniszter elé léptette Thint. Maginot így szólt hozzá: „Katona, íme, egy csokor virág, melyet a verduni harctéren szedtek, a hazáért elesett hősök sírjai között. Helyezze a nyolc koporsó egyikére. Akit kijelöl, az lesz a Diadalív alatt nyugvó Ismeretlen Katona, akit egész Franciaország fog sírhelyére kísérni.”

„Reszkető kézzel vettem át. Minden elhomályosult előttem, nem láttam semmit. Még mialatt átöltöttem, folyton azon gondolkodtam, melyiket válasszam a nyolc közül. Hiszen mind a nyolc Franciaországért esett el, mind a nyolc frontharcos bajtársam volt. Mind egyik megérdemelné, hogy másfél millió hősi halottunkat képviselje. Mikor aztán a sapkát is a fejemre tettem, egyszerű gondolatom támadt. Így gondolkodtam: a hatodik hadtesthez tartozom, ezredem száma 132, s ha e számjegyet ösz-

szeadom, szintén hatot kapok. Elhatároztam, hogy a hatodik koporsót fogom választani. A csokorral a kezemben végighaladtam mind a nyolc koporsó előtt, aztán visszamentem a helyemre, majd újra elindultam, hirtelen megálltam a hatodik koporsó előtt, ráhelyeztem a csokrot s vigyázzállásba merevedtem” – emlékezett vissza Auguste Thin a számára örökre emlékezetes eseményre.

Boichut tábornok vezényelt, megszólaltak a dobok és a harsonák. Az „ismeretlen katona” kiválasztásának ceremóniája befejeződött. Thin követte a koporsót az állomásra és ott búcsúzott el tőle; a vonat Auguste Thin nélkül indul el, ezért nem vett részt a november 11-i ünnepségen Párizsban. Ezen a napon Verdunban eltemették a hét katonát a Faubourg-pavéi katonai temetőben, Verdun közelében, a „Carré des sept inconnus” -ban. A fővárosban a koporsót egy ágyútalpra helyezve vitték a Diadalívhez az utcán várakozó tömeg sorfala között. Másnap a köztársaság elnöke, a kormány tagjai, Franciaország marsalljai és számos tábornok jelenlétében lélekemelő szertartás keretében eltemették.

1923. november 11-e óta emlékmécses ékesíti az ismeretlen katona sírját (melyet André Maginot hadügyminiszter gyűjtött meg), amely minden nap este 18.30 perckor fellobban, emlékeztetve az elesettek soha el nem múló tiszteletére. A második világháború után lángható karddal ellátott bronzpajzsot helyeztek el a sír lábához, amelyet a szövetségesek (személyesen Eisenhower tábornok, a szövetséges haderők főparancsnoka) ajánlottak fel a francia hadsereg dicsőségére és Párizs felszabadításának emlékére. A tűz minden év november 11-én fellobban, miután Verdunból kiindulva egy staféta elhozza az új lángot.

*Kollár László főtörzsászlós*

*Fotó: Internet*

#### **Források:**

Az Est, 1938. november 16.

Brassói Lapok, 1938. december 4.

Délmagyarország, 1925. január 11.

Napi Hírek, 1938. november 11.

Társadalmi Szemle 1994. 10. szám.

Új Idők, 1946. március 2.

Újság, 1925. szeptember 2.

[http://www.janinetissot.fdaf.org/jt\\_thin.htm](http://www.janinetissot.fdaf.org/jt_thin.htm)

<https://france3-regions.francetvinfo.fr/normandie/manche/cherbourg-cotentin/cherbourg-auguste-thin-homme-qui-choisi-depouille-du-soldat-inconnu-848051.html>

<http://verdun-meuse.fr/index.php?qs=fr/ressources/auguste-thin-designe-pour-choisir-le-soldat-i>

<http://87dit.canalblog.com/archives/2012/12/20/25960182.html>



# Hervadhatatlan dicsőség övezze a Zrínyiek nevét!

„Zrínyi programja, a cselekvő hazaszeretet máig érvényes örökségünk.”<sup>1</sup>

**Gróf Zrínyi Miklós. Kevés ember lehet, aki nem ismeri ezt a nevet, mely a történelmünk folyamán vérrel, hittel és hősiességgel íródott fel a halhatatlanság falára. Példája mintául szolgált, szolgál katonagenerációk számára, művei útmutatást adnak mindazoknak, akik a haza védelmére esküdtek fel.**

## Fegyelem, szellem és jellem

Zrínyi jellemrajza példaszerű, illő történelmi személyiségéhez, intézmények (hadapródiskola, egyetem, akadémia, közösség, szervezet, könyvkiadó stb.) névadója, példaképe. Költeményei, írásai idézetek gazdag tárházát adják gondolataink kifejezéséhez, célkitűzéseink eléréséhez. Zrínyi-felfogásunk, „a költő, államférfi és hadvezér” összeforrott egysége egy sokoldalú művelt embert, a tehetséges, érzékeny, költői lelket jelentik számunkra. A szigetvári hős dédunokája, gróf Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér nemzetünk történetének egyik kimagasló alakja. Nagy volt ő mint államférfi, nagy mint költő s nem kevésbé nagy mint hadvezér, hadtudományi író, és nagy volt és lesz minden időkben a magyarok szívében!

Műveiben, mint a „Tábori kis tracta” és a „Vitéz hadnagy” a mindennapos „zabolátlanságokról”, a magyar urak széthúzásáról, felkészületlenségéről, a német várkapitányok hatalmaskodásáról közöl néhány szemléletes adalékot. Zrínyi helyes meglátása, hogy meg kell fogalmazni, elő kell írni a tábori élet szabályait, meg kell határozni a jó hadvezető tulajdonságait, a felkészítésének mesterségét és a beosztottjaival való bánásmódot. A törvényszerűségekből is földereng az élet, a kor szorítása, a mások által el nem végezhető feladatok fölismerése. Zrínyi megérti és tudja, hogy „a fegyelem teremt szabadságot és a fegyelem őrzi meg



Zrínyi Miklós a költő, hadvezér és államférfi

azt”. Emberi tartásának, fegyelmeztségének, munkájának és tehetségének megjáró megbecsülést és elismerést mindenki elvárhatja. Ez alapvető emberi igény, a jellem értéke és nem árnyoldala.

Jellem mint érték. Goethe szavai szerint „az embert nem a születés, a földi rang avatja előkelővé, hanem a szellem és a jellem”. A jellemesség meghatározó, elsajátítandó értéket képvisel, de napjainkban nehéz megfelelő példaképekkel illusztrálni, összekötni a szó jelentésének valódi tartalmát a megfelelő személlyel. Különösen nehéz ez a fiatalok körében, ahol a gyors és azonnali siker reménye csábítóan veszi le az embert a lábáról, majd húzza le a mélybe. A könnyen jött hírnév, dicsőség minden esetben

csak ideig-óráig tart, ha nem párosul szilárd erkölcsi alapokkal és fejlődőképes, nyitott személyiséggel. Változnunk kell, mert a világ maga is változik. Lépést kell tartanunk a rohanó világunkban lezajló folyamatokkal, fel kell készülnünk az általuk okozott hatásokra és következményekre. Az ember csupán a képességeire hagyatkozva is eljuthat a csúcra, de a csúcson maradáshoz feltétlenül szilárd jellemre van szükség, és a zenit meghódítása után is éppoly kemény munka szükséges, mint annak előtte.

Például szolgál számunkra a négyszáz évvel ezelőtt született költőnk és hadvezérünk. Nevének egyszerű említésére végigvonulnak emlékezetünkben történelmünk dicső alakjai a szigetvári hőstől kezdve a legnemesebb magyar fejedelem, II. Rákóczi Ferenc koráig, hazánk legviszontagságosabb időszakainak eseményei, fényes álmok, keserű-édes emlékezések. A Zrínyi név mindig is példaképként szolgált, és mint katonai ideált állították a közösség elé, legyen az katona, civil vagy éppen a katonai hivatást választó hadapródiskolai növendék.

## Hűen a névadóhoz

A magyar királyi „Zrínyi Miklós” honvéd gyalogsági hadapródiskola<sup>1</sup> iskolanapján 1943-ban elhangzott ünnepi beszéd láttatja a legkifejezöbben a Zrínyi név kultuszát a katonatársadalomban:

„A folyó 1942/43-as tanévvel újjászervezett m. kir. »Zrínyi Miklós«

honvéd gyalogsági hadapródiskola<sup>2</sup> ma ünnepli iskolanapját, névadó hőse, gróf Zrínyi Miklós, a szigetvári hős és vértanú emlékeztét. Névadó hősünk élete és példája tündöklő vezércsillaga mindennapi munkánknak, jövőd, magasztos hivatásunkra való készülésünknek. Mégis a mai ünnep igazában az a nap, amikor félretéve a hétköznapok kemény kötelességteljesítését, szent, áhítatos tisztelgésre sorakozunk, hogy eszményképünknek hódoljunk. Ma különösen is feltekintünk reá és keressük, ki is ő nekünk? Mit jelent az iskolánk homlokára felírt tündöklő név, gróf Zrínyi Miklós neve. Iskolanapunk erre ad feleletet. Azt a feleletet, hogy kemény magyar férfi, harcos, a vakmerőségig bátor, magyar hős, nemzetéért égő, hazájáért életét páratlan áldozatkésztséggel feláldozó vértanú volt. Mindannak legnagyobb, örökszép megtestesülése volt, amit röviden úgy nevezünk: magyar katona, magyar honvéd.

Egy nemzet csak akkor virágozhat és fejlődhet, ha a maga sorsáról való intézkedés jogának, tehát szabadságának birtokában van. A nemzet szabadságának, a magunk sorsáról való intézkedés jogának záloga, biztosítója, védelmezője: a magyar katona, a magyar honvéd; a magyar katona bátorsága, de különösen a magyar gyalogos törhetetlen támadó szelleme...

Zrínyi e tájon vívta maroknyi hadaival a három világrész erejével támadó oszmán hatalommal hősi, örök szép példát mutató harcát. Az ellenség megsemmisítő túlereje nem rettentette. Megmutatta, hogy az erkölcsi erő, a hősi elszántság, a fanatikus hazaszeretet dacolhat negyvenszeres túlerővel. Egy elesett országot csak ezzel a szellemmel lehet újjáépíteni, csak ezzel a szellemmel lehet egy nép jövőjét biztosítani."<sup>3</sup>

### Dacolva a túlerővel

Ezt a szellemiséget, a többszörös túlerővel szemben is bátor ellenállást tanúsították nagyapáink a



A pécsi gyalogsági adapródiskola egykori képeslapon

második világháború idején. Az iskola első feladata a nevelés, a példamutatás. Az iskola tisztikarából is sokan részt vettek a harcokban. S ők maguk hogyan képviselték a Zrínyi-szellemet? A kiemelkedő helytállást a kemény, hideg orosz télben végrehajtott kitörés bizonyítja, amelyet Cabe Ferrant örökített meg munkájában.<sup>4</sup>

„Fiuk! A mi ezredünk Zrínyi Miklós nevét viseli. Tudjátok, hogy ez a név mit jelent! Mindnyájan ismeritek Szigetvár történetét! Akkor lesztek méltó unokái a szigetvári hősöknek, ha megmutatjátok, hogy ti vagytok az osztrógorszki hősök!”

Ez az emlékezetes mondat, vitéz Duska László százados rohamra buzdító szavai egy rendkívül hideg orosz reggelen hangzottak el a vitézi tett előtt, amely meghatározó lett sokak számára. Volt, akinek a túlélést, sokak számára sajnos a hősi halált jelentette.

A Don-kanyar, 1943. év eleje, a magyar 2. hadsereg - szavak, kifejezések, amelyek komor tartalmat hordoznak. A kemény orosz tél, a hiányos felszerelés, a veszteségek párosulnak hozzájuk. Hősök, akik ott ragyogtak fel, váltak csillagokká, köztük egy százados, aki a Don-kanyar poklából az egyetemi

katedráig jutott, akinek neve ikonikussá, feledhetlenné vált.

1943 januárjában a Donnál vívott harcok hevességét mutatja, hogy a 13. könnyű hadosztály 31. gyalogezrede négy nap alatt vesztette el a harcképes személyi állományának majdnem hetven százalékát. A megmaradtakat Rummy Lajos ezredes, ezredparancsnok két csoportra osztotta; az egyikhez Szűts (Szűcs) alezredest jelölte parancsnoknak, a másik vezetésére Duska László századost jelölte ki, azzal a tudattal, hogy itt, Osztrógorszokban már nincs esély az ellenállásra. Az oroszok napon-ta szólították fel a megadásra a város védőit, így nem maradt más hátra, mint a hadifogság keserű kenyere, vagy a véráldozatokkal járó kitörés.

Január 18-án éjfélkor az ellenség betört a városba, azonban a magyarok, különös harci taktikát alkalmazva, leküzdötték az előretörő orosz csapatokat. Sikerük alapja egy igen egyszerű, de hatékony eljárás volt. Teljesen közel engedték magukhoz a támadókat, aztán sípjelre tüzeltek, pontos célzásokkal, mint otthon a gyakorlótéren. Erre kényszerítette őket az egyre inkább kifogyóban lévő lőszerkészletük. Másnap megkez-

dődött a város kiürítése; a kivonuló csapatok Novij Olsannál ismét heves harcokba bocsátkoztak az orosz csapatokkal. A hadosztályparancsnok utasítása szerint valahol itt kellett volna támadniuk, de győzött a józan ész, a helyzet helyes értékelése, és kerestek egy könnyebb utat. Vitéz Duska László százados maga vezette a végső rohamot egy nádason keresztül.

Egy szemtanú így emlékezett erről: „A németek egy lemaradt csoportja csatlakozott a mi áttörő csoportunkhoz. Ez alatt lassan a nádason át 250 méterre megközelítettük a tanyasort, ahonnan erős puska- és géppuskatűzet kaptunk. Felzárkóztam Duska százados mellé, amikor tőle azt a parancsot kaptam, hogy az egyik géppuskás tanyát jobbról rohanjam meg az embereimmel, ő balra fog roharni. Lassú előreküzdés kezdődött. Mikorra a tanyasort 100 méterre megközelítettük, az oroszok a vasúti töltés felé kezdtek szállingózni. Duska százados Hajrát! vezényelt, és felugrott. Rögtön utána rohamozott mindkét csoport. Embereink az orosz géppuskákat elfoglalták, és azokat megfordítva tüzeltek az ellenségre. Jobbra töltünk a sebesült Mamusich őrnagy fogott el egy géppuskát a zászlóalj távbeszélőseivel. Az élen mindenütt ott járt sebesült parancsnokunk, Duska százados. Nem telt bele öt perc, és az egész zászlóaljunk szinte menetoszlopba tömörülve nyomult Sinkin felé. Rögtön csatlakoztak hozzánk a németek is. Rövidesen ugyanezen a résen jöttek át a már-már kilátástalannak ítélt teljes körülkerítésből a hadosztály többi csapatai is.”



Vitéz Duska László százados

A Vörös Hadsereg 1943. január 12-én indított Osztrogozssz-Rosszos hadműveletének szomorú mérlege: a közel 200 ezres magyar hadseregből mintegy 42 ezer katonára esett el, 28 ezer megsebesült, 26 ezren pedig fogságba kerültek. De voltak, akik kitörtek.

Vitéz Duska László századosot bátorságáért és helytállásáért felvették a Vitézi Rendbe. A magyar 2. hadseregből egyedülként ő kapta meg a Magyar Tiszti Vitézségi Érmét. Kítüntetését a Várban, személyesen a kormányzótól vehette át. Ezt a kítüntetését előtte csak hárman kapták meg a magyar k. Honvédségnél.

Duska László százados<sup>5</sup> így emlékezett az eseményekre: „9 óra 30 perckor kapom a 13. hadosztály parancsnokának személyes szóbe-

li parancsát: Biztosítsad a hadosztály bal oldalát! Sok vesztegetni való időnk nincs, mert az oroszok 800 méterre vannak. Ezért a legelső géppuskát személyesen helyezem tüzelőállásba a vasúti töltés oldalán, egy leégett tehervonat tetején. A kezelő idegessége miatt magam kezdem löni az ellenséget. A vasútvonal mellett vitéz Békássy Szabolcs orvos százados a 30. gyalogezred vezető orvosa jobb kezén és jobb lábfejen repeszdaraboktól sebesült, csizmáját és kézfejét elöntötte a vér. Így a hóban térdelve kötözött egy vállán átlótt honvédet.”

### Zrínyi szellemében

A magyar katona, a magyar honvéd a nemzet szabadságának záloga, biztosítója, védelmezője, minden időben. Ehhez jól felkészült, hivatását mesteri fokon ismerő, elhivatott állományra, a kor színvonalának megfelelő technikai háttérre van szükségünk, mint azt négyszáz évvel ezelőtt Zrínyi Miklós is hirdette. Írásomban igyekeztem bemutatni, hogyan és miért vált a Zrínyi név fogalommá. Talán nem véletlen, hogy a most folyó haderőfejlesztési program kapcsán szintén az ő nevéhez fordultunk. Alapjaiban ugyanaz a gondolat vezérli a politikai és katonai vezetőink cselekedeteit: egy korszerű, a kor kihívásainak megfelelő haderő létrehozása. A kitűzött célok eléréséhez nekünk, altiszteknek is sokat kell tennünk, tanulnunk és gyakorolnunk.

*Kollár László főtörzsszászlós  
Fotó: HM Zrínyi NKft. archívuma  
és internet*

<sup>1</sup> Tüskés Tibor: Így élt Zrínyi Miklós. Madách Kiadó - Móra Kiadó, 1973.

<sup>2</sup> 1942. augusztus 1-je óta viseli büszke homlokzatán a gyalogsági hadapródiskola katonás címét, és lett magyar királyi „Zrínyi Miklós” honvéd gyalogsági hadapródiskola.

<sup>3</sup> Pécsi Napló, 52. évfolyam, 26. szám, 1943. február 2.

<sup>4</sup> Cabe Farrant: Az osztrógorszki kitörés. [https://cabe.blog.hu/2017/07/20/az\\_osztrógorszki\\_kitores](https://cabe.blog.hu/2017/07/20/az_osztrógorszki_kitores)

<sup>5</sup> Vitéz Duska László (Bártfa, 1912. február 5.–Calgary, 1987. október 1.) hivatásos katonatiszt, százados.

A magyar 2. hadsereg 37/III. zászlóaljnak a parancsnoka volt. 1943 januárjában egységével, szuronyrohammal áttörte az osztrógorszki gyűrűt és megnyitotta az utat a 13. könnyű hadosztály előtt.

# Optimális karácsony



A középiskola első osztályában olvastam először az alábbi verset, s azóta is, minden karácsony előtt újra és újra előveszem ezt a keserű hangulatú költeményt, amely a várandós Máriáról szól, s arról, hogy mi játszódott le a lelkében Jézus világra jöttének éjszakáján.

RÓNAY GYÖRGY:

## Betlehem

Minden megíratott.  
A próféták megmondtak mindent jóelőre.  
De a te anyai szíved még mindig nem hagyott föl a reménnyel.

A te szíved még mindig várt valamit.  
Egy részt az örök' Rendelésen,  
amelyen a szeretet kiosonhat.

József már fáradt volt, ledőlt volna egy kapuboltba,  
de te csak mentél házról házra, kapuról kapura,  
és zörgettél és könyörögtél.

Nem magadért, hanem a Gyermekekért,  
hogy ne fázzék, ne szúrja szalma gyöngye testét,  
ahogy a próféták megírták.  
Mert a te anyai szíved még mindig nem hagyott föl a reménnyel.  
Hisz van-e telt pohár, melynek színén egy szírom el ne férne még?  
Ház, hol egy terhes asszonynak ne jutna még hely?  
Lobbant a lámpaláng, amint az érdes kéz kutatva fölemelte:  
„Hé, ki dörömböl itt! Takarodjatok, koldusok! Nem csárda ez!”  
A tárt kapun kidőlt a jó meleg s a zsíros sülték jószaga.  
S egy kard villant: sokféle martalóc bitangol szerteszét ilyenkor,  
s a bölcs polgár vigyáz a házra.

Betlehem bezárkózott, szíve kővé keményedett a félelemtől.  
Mert azokban a napokban összeíratta a népét a Császár.  
Elengedték a láncról a kutyákat, nagy szelindekek futkostak a hóban,  
dühösen szimatoltak, szűköltek mint a lelkiismeret.  
Józsefnek fájt a lába, botjára támaszkodva baktatott  
az érthetetlen éjszakában.

Az istálló felé, amely fölött már ott égett a Csillag.  
A küszöbön megállt, hátrahőkölt a vastag trágyabűztől,  
s tanácstalanul visszanezett.

Te már tudtad, hogy nincs segítség. Az emberek bezárták szívüket,  
a Szeretet hiába könyörög, nem talál rajta részt.  
Fájdalmak Emberét hozod világra nyomban, fájdalmak anyja vagy,  
fájás nélkül szülő, amint a nyirkos szalmára lerogytál,  
s öled végtelen távolából meghallottad a koldus Újszülött  
didergő zokogását.

A versben leírt betlehemi történetek előtt Názáretben Isten küldötte jelenik meg a fiatal Máriának, s egy különös párbeszédet olvashatunk: „Isten pedig a hatodik hónapban elküldte Gá브리el angyalt Galilea városába, amelynek Názáret a neve, egy szűzhöz, aki el volt jegyezve egy férfival. A neve József volt, Dávid házából, a szűz neve meg Mária. Bement hozzá az angyal, és így szólt: »Üdvözlégy, kegyelemmel teljes, az Úr van teveled.« Őt zavarba ejtette ez a beszéd, és elgondolkodott, hogy miféle köszöntés ez. Az angyal pedig folytatta: »Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél. Íme, méhedben fogansz és fiút szülsz, és Jézusnak fogod nevezni. Nagy lesz ő, a Magasságbeli Fiának fogják hívni; az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját, és uralkodni fog Jákob házában mindörökké, és királyságának nem lesz vége«. Mária erre így szólt az angyalhoz: »Miképpen lesz ez, hiszen férfit nem ismerek?« Az angyal ezt felelte neki: »A Szentlélek száll rád, és a Magasságbeli ereje megárnnyékoz téged; s ezért a Szentet, aki tőled születik, Isten Fiának fogják hívni. Íme, Erzsébet, a te rokonod is fiat fogant öregségében, és már a hatodik hónapban van, ő, akit magtalanak hívtak, mert Istennek semmi sem lehetetlen«. Mária erre így szólt: »Íme, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.« És eltávozott tőle az angyal." (Evangélium Lukács szerint 1, 26-38)

Máriát nem csak zavarba ejtette, de bizonyára igencsak elgondolkodásra készítette mindaz, amit az angyal mondott, az pedig később bizonyára különösen is, hogy a gyermeket, akit a szíve alatt hor-

dott, s akiről az isteni küldött ezt hirdette: Nagy lesz ő, a Magasságbeli Fiának fogják hívni... – nem fogadják be egyetlen szálláshelyre sem Dávid király városában, így ő és József a településen kívül találja magát, s ott hozza a világra gyermekét, akit egy jászolba kénytelen fektetni.

Azt gondolom, a katonák tudják leginkább, hogy egy-egy esemény, egy-egy művelet bármilyen gondosan és alaposan is megtervezik, mindig magában hordozza azt a lehetőséget, hogy az eredeti elgondoláson menet közben kell változtatni, illetve a körülmények adta lehetőségekből kell a legjobbat kihozni, hogy az optimális állapot létrejöhessen.

Most 2020 karácsonyán minden generációnak meglesznek a maga kihívásai, melyekkel meg kell küzdeni. A gyermekeknek nem lesz a megszokott, nagy családi karácsony, amikor eljönnek a nagyszülők, a rokonság, és lehet nagyokat játszani, kilépni a hétköznapi rutinjából, a szűk családból, és együtt ünnepelni. Számos szülőnek nagyszülői segítség nélkül kell „végigcsinálni” a szolgálati helyen az év végi hajtást, ugyanakkor vásárolni, foglalkozni az otthon tanuló gyermekkel és mindemellett készülni az ünnepre. A déd- és nagyszülőknek meg kell barátkozni, illetve el kell fogadni az egyedüllét gondolatát, a gyermekek, unokák hiányát, és sok esetben azt a sajnáltságos félelmet is, amely a járvány egyik következményeként jelen van közöttünk. Nem lesz egyszerű időszak ez senkinek sem, ugyanakkor, ha nagyon tudatosan, lélekben felkészülünk erre a karácsonyra, akkor – ha ideális megoldást nem is – egyfajta kiutat mégis találhatunk ebből a nem mindennapi helyzetből. Segíthet bennünket ebben a Szentírás, ahol az a kép tárul elénk, hogy az „első karácsony” sem volt ideális. A gyermekéért aggódó Mária, aki elhagyva otthonát, megszokott környezetét – mai szóval komfortzónáját – házról házra járt, de senki sem fogadta



be őket. Betlehem ábrázolásaiban szinte mindig ugyanazokat látjuk: a jászolban fekvő gyermek Jézust, Máriát, Józsefet, a pásztorokat és a környezetbe illő állatokat.

Karácsony különössége ugyanakkor mégsem ez, hanem hogy a „Fájdalmak Emberét” hozza a világra Mária. Mert ahogy egy gondolkodó megfogalmazta: a karácsony az emberré válás ünnepe, de éppen ezért a betlehemi jászol fáját beárnyékolja a Golgota keresztjének fája, mert a karácsonyban benne van a nagypéntek sötétsége, magánya, a Golgota gyötrelme, szenvedése, de benne van húsvét fénye, békéje, és dicsőséges győzelme is. Karácsony és húsvét összetartoznak, mert az ok, aki miatt, és akiért ezek az ünnepek kialakultak, ugyanaz a személy: Jézus Krisztus. Nélküle az ünnep nemcsak értelmetlenné, nehézkéssé, de feleslegessé is válik.

Jézus születése, megtestesülése az az üdvtörténeti esemény, amelyben ő, mint Fiúisten emberre lett, az emberi természet egyesült az ő isteni személyével. Ezt valljuk minden szentmisében a nicea-konstantinápolyi hitvallásban: „értünk, emberekért és a mi üdvösségünkért leszállott a mennyből, megtestesült a Szentlélek erejéből, Szűz Máriától és emberré lett”. Azért született meg János apostol első levele szerint, hogy Istennel kiengeszteljen minket és üdvözítsen

bennünket: „Isten, aki szeret minket, elküldte Fiát bűneinkért engesztelésül” (4,10). Azért lett emberré, hogy általa megismerjük Isten szeretetét: „Az Isten szeretete abban nyilvánult meg bennünk, hogy elküldte a világba megszületett Fiát, hogy általa éljünk” (János első levele 4,9). Azért született meg, azért vált emberré „Mert Isten úgy szeretete a világot, hogy megszületett Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Evangélium János szerint 3,16). Ő lett számunkra a szentség példaképe: „Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet, senki sem jut az Atyához, csak énáltalam” (Evangélium János szerint 14,6) és a törvény normája: „Szeressétek egymást, amint én szeretlek titeket” (Evangélium János szerint 15,12). Ez a szeretet követeli meg, hogy az ő nyomában járjunk: „Aki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát, vegye föl keresztjét és kövessen engem.” (Evangélium Márk szerint 8,34).

Ezekkel a gondolatokkal kívánok minden magyar altisztnek és szeretteiknek Istentől megáldott szent karácsonyt, a Katolikus Tábori Püspökség valamennyi katonalelkésze és munkatársa nevében tisztelettel és szeretettel!

*Berta Tibor ezredes,  
általános helynök*

*Fotó: Katolikus Tábori Püspökség  
és archív*

# A négy advent

**Az advent elnevezés az „adventus Domini” latin kifejezésből rövidült, szó szerint eljövételnek fordíthatjuk. Jelentése azonban sokrétű. Legszebben talán Bod Péter 18. századi magyarigeni (Erdély) református lelkész, polihisztor fogalmazta meg ezt a sokrétűséget: „Krisztus Urunknak négy adventusa vagyon: Midőn a testben megjelent. Midőn a szívbe bészáll és az embert megtéríti. Midőn halála óráján elmégyen az emberhez. Midőn eljön az utolsó ítéletre.” Legyen segítségünkre advent lényegének kifejtésében Krisztus Urunk eme négy eljövételének áttekintése.**

Az *első* megtörtént az idők teljességében, amikor Augustus császár idejében a júdeai Betlehemben megszületett. Igaz, időről időre némely ideológiai irányzat görcsösen próbálja igazolni ennek az ellenkezőjét és legendává gyengíteni a betlehemi éjszaka történéseit. Az is előfordul, hogy gügyögős gyermekmésévé alacsonyítjuk le a Krisztus eljövételének angyalok által is megénekelt csodáját, ahogy azt a karácsony ünnepének talán leghíresebb éneke, a „Csendes éj”, a maga fülbemászó dallamával és együgyűen kedves szövegével teszi: „Nincs fenn más, csak a szent szülepár, várja kisdede alszik-e már. Szent Fiú aludjál, Szent Fiú aludjál.” És sokan egyebet sem tudnak Jézusról, mint azt, hogy Ő a kisded a jászolban. Számukra Ő mindig csak „jézuska” marad. Ezzel a mennyei ígéretek beteljesedésének csodás ünnepe könnyen válhat a hangulatok fogságába zárt szeretetünnepé, gyermekek betlehemes játékává.

És az is lehetséges, hogy vannak, akik még mindig egyszerűen csak fenyőünnepet tartanak, megma-



radva lélekben abban a korban, amikor még „fenyőünnepre” kellett az iskolában is készülnünk. S azt kellett énekelnünk: „Jaj, de pompás fa, a zöld fenyőfa, nincs árnyéka, csak játéka, jaj de pompás fa. Minden ága ég, gyönyörűen ég, sok kis pajtás vigyáz rá, hogy el ne aludjék.” Sokan ezért nem tudnak még ma sem mit kezdeni a csodával, hogy megszületett a Megváltó, mert lélekben még mindig csak a szép fenyőfa előtt állnak – Isten világa előtt azonban értetlenül.

A *második* Krisztus-eljövételt Isten Igéje ma is munkálja bennünk, annak érdekében, hogy legyen egy másik boldog ünnepünk, és ne csak karácsonyunk legyen, hanem Jézusnak a szívünkben való megszületése is megtörténjen. Minden bibliaolvasás, minden igehirdetés Jézus zörgetése a szívünk ajtaján.

Ahogy zörgetett egyszer Ady Endre szívénél, és otthonra talált ott. S ezt a költő szép versében meg is írta. Igazi adventi vers, mind címében, mind tartalmában Az Úr Érkezése (=Adventus Domini). „Mikor elhagytak, / Mikor a lelkem roskadozva vittem, / Csöndesen és váratlanul / Átölelt az Isten. // Nem harsonával, / Hanem jött néma, igaz öleléssel, / Nem jött szép, tüzes nappalon / De háborus éjjel. // És megvakultak / Hiú

szemeim. Meghalt ifjuságom, / De őt, a fényest, nagyszerűt, / Mindörökre látom.” Ez a Jézus áll ott a mi szívünk ajtajánál is. Ő ugyanis nemcsak egy emlék, egy történelmi ismeret, hanem hozzánk közelítő, élő Úr. És keresztyén ember komolyan veszi, hogy ez a második eljövétel a legfontosabb számára. Hiszen, ahogy Angelus Silesius verse mondja: „[H]íába született meg Krisztus Betlehemben ezerszer, ha meg nem született szívedben!”

A *harmadik* adventus életünk végén vár ránk, amikor halálunk óráján eljön hozzánk Jézus. Az ember élete végére legtöbbször szomorúan gondol rájuk és fájdalommal engedi el azokat, akik olyan kedvesek voltak neki a földön. De legyen reményiségünk az, hogy még a halálunk órája is olyan, mint egy szép adventi vasárnap, amikor Krisztus Urunk jön el hozzánk és értünk. Nem egyszerűen elmegyünk a minden élők útján, hanem az a Megváltó érkezik hozzánk,





aki életét adta értünk. S lehet halálunk órájára úgy tekinteni, mint „mennyei születésnapunkra”. Senki akkor velünk nem lehet abban az átköltözésben, amikor mi hagyunk itt mindent, ami e világhoz köt, s egy nagy végső csendben levetjük e föld minden értékét, elindulva egy addig ismeretlen úton az örökkévalóságba. Senki velünk nem lehet a földiek közül, de velünk lesz Jézusunk, mert Ő mondja: „Nem hagyok titeket árván” abban az elárvult pillanatban sem, hanem „eljövök tihozzátok!” És az a reménységünk, hogy egyszer majd Ő jön el mihozzánk, ahogy Áprily Lajos is kéri ezt: „Mellőlem el ne távozz, ha majd én távozom. / A kínban, mit halál hoz: Állj mellém, Jézusom.”

És akkor jön el a sorban a mi Urunk *negyedik* eljövetele. Ez lesz hitünk beteljesülése. Jézus egyszer eljön úgy az idők végén, hogy minden szem meglátja Őt; amikor ég és a föld elmúlnak, és új ég és új föld üdvösségét hozza el. Ahogyan Isten a semmiből teremtette a világot „legyen világosság!” szavával, úgy a végső elmúlásból és megsemmisítésből új eget és új földet fog teremteni újjáteremtő Igéje által, és az örökkévalóságban vele örökké élünk.

Advent idején, karácsonyra készülve hálás szívvel köszönjük meg Urunk eljövetelét. Ünnepeink boldogan az első eljövotelt karácsonykor. Legyünk azon, hogy Igéje és Szentlelke által ma is lakozást vehessen a szívünkben. Kérjük Isten vigasztaló áldását minazokra, akik szeretteikre emlékeznek az ünnepek alatt, tudva azt, hogy Megváltó Urunk jött el szeretteikért. Végül erősödjön hitünk és reménységünk az Úr végső eljövotelének bizonyosságában. Mindezekért „[d]jicsőség legyen Atyának és egyetlenegy Fiának Szentlélekkel egyetemben most és mind örökké, Ámen.” (Ambrósius himnusza a IV. századból.)

*Máté Sándor alezredes,  
protestáns táborigazgató*

*Fotó: Protestáns Táborigazgató*

## A szeretet fénye

**Most elmondok egy történetet. Réges-régen történt, na, nem a messzi-messzi galaxisban, hanem annál azért közelebb, Júdeában, méghozzá i. e 165-ben, ahol erős és bátor harcosok éltek. Azt mondják, ha egyet közülük bántottak, mindjárt ott termett tíz másik, hogy megvédje azt az egyet. Büszke is volt ám mindegyik arra, hogy ilyen jó társasághoz tartozik. De tisztelték is őket mindenütt!**



düllesztette ki a mellét dölyfösen. – A templomukba pedig majd odateszik a képet vagy a szobrot, és én megengedem nekik, hogy Isten helyett hozzám könyörögjenek.

A királynak annyira megtetszett ez a gonosz terv, hogy nemsokára felsorakoztatta összes katonáját. Mindegyik kezébe új fegyvert osztatott ki, és a rengeteg harcos így indult el Jeruzsálembe. Ezek a csapatok olyan hirtelen jöttek, hogy a zsidóknak idejük sem jutott a védekezésre.

De az ellenség öröme mégsem tartott sokáig. Ugyanis Júdea katonái egy darabig csak túrték, túrték az ellenséget, de amikor a templomba is betörték és bemocskolták a szentélyt, vége szakadt a türelmüknek.

A makkabeusok – akiket akkor még nem így hívtak, ez a név csak a jóval későbbi századokban lett használatos a keresztény szerzők tollából, mert őket akkor ott még hasmóneusoknak neveztek – rárontottak a fegyveresekre, ki bortal, ki fejszével, ki egy darab téglával.

– Istenünket aztán nem engedjük! – kiáltották a fiatalok, az öregek, az ifjak és a gyerekek. Akadt ugyan egy-két gyáva, aki megjegyezte, hogy „minden hiába, mert az ellenség erősebb”. Ezeknek csak annyit válaszoltak: „Ha ők többen is vannak, és több a fegyverük is, de mivelünk nagyobb van, nem más, mint az Isten!”

Az egyik reggel izgatottan rohant be egy vérző homlokú főkatona a királyhoz, és majdnem

**H**a valakinek mégis eszébe jutott, hogy beléjük kössön, vagy vallásukat kicsúfolja, annak aztán elvették alaposan a kedvét, még ha az királynak született is. Hát ebben az időben éppen egy szíriai görög királynak, a Szeleukida Birodalom nyolcadik uralkodójának támadt kedve arra, hogy kikezdjen a zsidókkal.

– Van sok katonám – mondta IV. Antiokhosz Epiphanész, akit kortársai gúnyosan csak Epimanésznek neveztek, ami annyit tesz, hogy örült –, hát elfoglalom az országukat. Hallom szép; azt is hallom, házaik is vannak, benne csodás bútorokkal. Jó lesz ez nekem. Meg azt beszélnek róluk, hogy valami Istent imádnak. Én azt sem tudom, hogy mi az. Majd megparancsolom, imádjanak engemet. Igazán megtehetik, hiszen én király vagyok –

sírva jelentette: – Jaj, jaj, nagy a baj! Ezek a zsidók vissza mernek ütni! Én csak egy szekrényt loptam el az egyiktől, és máris fejbe vágott. De ez még mind semmi! Egyszerűen kijelentették, nem engedik meg, hogy a képedet odategyem a Tórájukra. Most pedig tele van velük az utca, s úgy jönnek, hogy most is reszketek, ha rájuk gondolok.

– Ó, te bolond – felelte pulykavörös arccal a király –, lőjetekek közibük, mindjárt szétszaladnak.

– Felséges királyom, már megpróbáltuk, de ez sem használt. Nem tudjuk megállítani őket. Egy nevet kiabálnak, hogy J, H V, H, amiről gőzöm sincs, hogy mit jelent, de ettől, mondom, úgy megvadulnak, hogy hiába vannak kevesebben, mint mi, egynek olyan ereje támad, hogy tízünktől sem ijed meg. Legokosabb lesz, királyom, ha gyorsan szedjük a sátorfánkat és menekülünk, amíg lehet.

Hát így is történt. Szaladtak, talán még ma is futnak. A kicsiny, de bátor zsidó csapat kiverte az ellenséget. Nem maradt még hírmondójuk sem. Mindezt merészségüknek és Isten segítségének köszönheték.

A győzelem után a legelső dolguk az volt, hogy templomba men-



jenek, és ott köszönetet mondjanak Istennek. Előbb persze kitakarították a szennyet, amit az ellenség otthagyt.

Már minden rendben is lett volna, csak éppen a templomi mécses meggyújtása volt hátra.

Igen ám, de ide valami olyanfaj-

ta olajra volt szükség, amiből az egész országban csak nagyon kevés volt. Hosszas keresgélés után éppen csak annyit találtak, ami alig egy napra volt elegendő.

Meggyújtották. Hát csoda történt. Elmúlt egy nap, és még mindig lobogott a mécses lángja. Elmúlt a második nap is, majd a harmadik, a negyedik, sőt az ötödik, a hatodik és a hetedik nap is, és csak úgy ragyogott a mécses. Nyolc egész napon át égett az egy napra való olaj. Ezért gyűjtünk mi is hanukakor mindennap, nyolc napon át gyertyákat.

Drága barátaim, bár a fent leírt történet ugyan mesészerűen meséli el hanuka történetét, de a leírtak azok valóban megtörténtek. Kívánok mindannyiótoknak sok fényt, örömet és egészséget az életetekbe, kívánom, hogy az Örökkévaló Isten áldja meg katonáinkat, a családjainkat, adjon reménységet, mielőbbi kimenelt ebből a nehéz járványból, és a szeretet fénye ragyogja be az életünket.

Totha Péter Joel tábori főrabbi  
Fotó: Tábori Rabbínatus



# Csapatmunka – utak és keresztutak (2.)

## Egy vadászpilóta előkészületei az űrrepülésre

Negyven évvel ezelőtt, 1980. május 26-án startolt Bajkonurból a Szozuz-36 űrhajó, fedélzetén a szovjet Valerij Kubaszovval és Farkas Bertalannal, az első magyar űrhajóssal. Az évforduló kapcsán a sajtó széleskörűen foglalkozott az űrutazással. Törös István repülési szakíró, lapszerkesztő az első magyar űrhajósnak a vadászrepülő pályán való indulásáról ad közre exkluzív, eddig kevésbé ismert részleteket a Honvéd Altiszti Folyóirat olvasóinak.

### A kétszer dedikált trikó

Ilyen éles hadgyakorlatokra ritkán került sor, de az ország légterének védelme napi 24 órás feladat volt a kecskeméti, taszári és pápai repülőtéren szolgáló vadászpilótáknak. A készülségi szolgálatban napnyugtától napkelteig – majd váltva – két vadászpilóta várta a riasztócsengő hangját, hogy az éles fegyverzettel ellátott gépéhez rohanva, négy perc múlva forszázst kapcsolva felszálljon. Ne felejtjük el, akkor a Varsói Szerződés tagállamként harci pilótáinkat a NATO-országok



A repülési feladatokat mindig megelőzte a tantermi felkészülés

repülőgépei elleni légi harcra készítették fel. Az esetleges európai háború kirobbanása esetén amerikai, olasz és nyugatnémet vadászgépekkel kellett volna harcolnia a pápai fiúknak is. Szerencsére ez már a múlt, utólag jókat lehet beszélgetni a fehér asztal mellett, hogy kinek mi volt a kijelölt feladata.

Farkas főhadnagy is sok éjszakát és nappalt töltött a VKK magassági ruhába öltözve a készülségi épületben. A VKK, amely ugyan meg-

védi a pilótakabin kihermetizálódása esetén az életét, de a testre simuló feszes öltözet – melyet szabályzó zsinórokkal húznak feszesre –, a nyakon záródó sisakkal együtt nem kényelmes viselet, annak idején is még sorkatonák segítettek a beöltözésben, majd a feladat teljesítése után a levételben. Kedves emléke, hogy a Csillagvárosba indulása előtti utolsó repülése után az őt öltöztető kiskatona elkérte az alatta viselt világoskék selyem trikót emlékébe, természetesen dedikálva. Évek múlva egy győri közönségtalálkozóra eljött a régen leszerelt egykori pápai sorkatona, és ismét kérte, hogy dedikálja még egyszer a számára fontos relikviát. Miért kell másodszor is aláírni a pólót? – kérdezte Berci. A válasz meghökkentő, de logikus: arra volt kíváncsi az egykori „öltöztető”, megváltozott-e a kézírása Farkas Bertalannak a világűrben.

A trikó aláírásakor Farkas főhadnagy még nem sejtette, hogy a sors pár év múlva egy hasonlóan



A pápai vadászpilóták hamar befogadták a Szovjetunióban végzett fiatalokat



Hadnagyként Pápán először a MiG-21F-13-as típust repülte

méretre igazított fehér szkafanderrel ajándékozza majd meg, igaz, fehér színben, karján a Magyar Népköztársaság zászlajával.

A lehetőség, igaz, csak teoretikusan, már 1974-ben szóba került. Ez évben Farkas főhadnagyot bízták meg, hogy egy Pápára látogató szovjet delegációnak, köztük Pjotr Iljics Klimuk űrhajós ezredesnek, a Szojuz-13 parancsnokának bemutassa az alakulat életét. Az előadása végén az előírt mondandókat – tekintettel a vendégre – megtoldotta egy ígérettel: Ha egyszer lehetőség lesz magyar vadászpilótának a világűrbe menni, ott is megálljuk majd a helyünket! (Az ezredes nem felejtette el ezt a mondatot. Hat évvel később a csillagvárosi kiképzőközpont folyosóján boldogan ölelte magához a magyar jelöltet, biztatva: akkor most bizonyíthatod!)

### Az időjárás sem akadály

De addig még sok feladat teljesítése került be a repülési naplóba. Annak idején éves szinten 150 óra körül kaptak lehetőséget repülni a fiatal pilóták, és ez a MiG-21-esek tüzelőanyag-tartályának nagyságát tekintve sok felszállásból jött össze. A műrepülési feladatok fogyasztották igazán gyorsan a kerozint, hiszen a függőleges figuráknál, a gyors manővereknél gyakran teljes „fáklyával” repült a gép, s egy látványos bemutatóra készüléskor nem volt szabad spórolni.

Szép dolog egyedül műrepülni, de még szebb kötelékben „szárny-szárny” mellett. Szerencsére erre Pápán is volt lehetőség, hiszen amikor neves vendégek érkeztek, illett megmutatni, mit tudnak a fiúk. Összeszokott csapat repült ilyenkor. Szóló pilóta Hazelbauer József alezredes, a kötelékraj vezére Konkoly István őrnagy, a két kísérő Farkas Bertalan és Bakó Attila főhadnagyok. Bakó ezredes ötlete volt a két tapasztalt égi „veterán” mellé két fiatalnak is megadni a lehetőséget a bizonyításra. Megtisztelő lehetőség volt, hiszen ezeket a feladatokat őrnagyok, alezredesek repülhették eddig. Ráadásul ő választhatott társat magának, nem azért döntött Attila mellett, mert neve azonos volt az ezredparancsnokéval (bár sokan viccesen „meg-

vádolták” ezzel), tudta, hogy szenzációsan repül. A csapat Ljubisics jugoszláv honvédelmi miniszter látogatásakor mutatta be először a tudását, ekkor gratulált először Czi-nege Lajos honvédelmi miniszter a bemutató után a szuperszonikus négyes tagjainak.

1976-ban kiemelkedő fontosságú feladat tartotta izgalomban az ezred teljes állományát. Haditechnikai bemutató keretében a Magyar Néphadsereg összes fegyverrendszerét – harckocsikat, sorozatvetőket, tűzérési eszközöket – itt tekintették meg egy héten keresztül a párt- és állami vezetők. A vadászgépet a földön is körbe lehet járni, de igazából csak a levegőben látszik milyen félelmetes erőt – és hozzá képzelt tűzerőt – képvisel a deltaszárnyú 21-es, amikor alig 100 méteren átrobog a raj a beton felett.

Az időjárás általában a vadászpilóta jó barátja, de ezen a héten kétszer is megtréfálta a bemutatóra készülő négy repülőgép-vezetőt. Az első alkalommal az időjárás-felderítésből leszálló Gál István őrnagy csak azt tudta jelenteni: a repülőtér felett nagyobb magasságban ragyogóan kék az ég, de ami 300 méteren fogadja majd a gépeket, az szinte lehetetlenné teszi a biztonságos leszállást. A kialakult ködben a ferde látás szinte a nullával egyenlő, és a földi leszállító lokátorok folyamatos adat-



Rendszeresen vizsgázni is kellett a tudnivalókból



A VKK magassági pilótaruha felvételében akkor még a sorkatonák segítettek

közlése mellett sem garantálható a biztonságos földet érés! A négy repülőgép-vezető 1500 liter ke-rozinnal a starton várta a döntést, lesz-e egyáltalán indítás? A gépben lévő tüzelőanyag kicentizve elég a bemutató manővereihez; ha nem sikerül az első bejövétel, irány a szomszédos kenyeri füves repülő-tér, és katapultálás! Ami egy or-szágos méretű rendezvényhez nem méltó befejezés lenne...

A helyzet komolyságára jellem-ző, hogy Tétényi Emil vezérőrnagy, hadosztályparancsnok, még a star-ton álló gép kabinjába is felkapasz-kodott a létrán, hogy megkérdezze Farkas főhadnagyot, felszállnak-e? A válasz természetesen igen volt, és végül a négy MiG-21-es utánégetőt kapcsolva végre nekivághatott a bet-onnak. Az égi manőverek hibátlanul sikerültek. A probléma a leszáll-



Sztratoszféra-repülésre készülve, felszállási engedélyre várva

laskor jelentkezett, valóban szinte semmit sem láttak a leszállópályá-ból, és az először betont érő szó-ló pilóta is csak a magyar nyelv kevés-

keztek, és tudvalevő, hogy a köte-lékrepülés függőleges manővereit tilos felhőben végrehajtani! Tilos, de ha muszáj, akkor természetesen muszáj – és ismét bekapcsolták a fáklyát. Kádár János az utoljára fék-ernyőt nyitó géppár pilótáinak – a Farkas-Bakó-párosnak – szemé-lyesen gratulált a látottakhoz. Sem Farkas százados, sem az ország első embere sem gondolhatta akkor, hogy ez a kézfogás négy év múlva a Kossuth téren majd megismétlő-dik, amikor az első magyar űrhajós jelenti, hogy megtisztelő feladatát a Szojuz-36 fedélzetén teljesítette. Vannak az életben ilyen keresztutak.

*Tőrös István*

*Fotó: a szerző archívuma és HM Zrínyi NKft.*



A kötelező testedzések során ennyi jutott a súlytalanságból

# Tisztelet a hősöknek

November 4-e Olaszország egyesítésének ünnepe és a nemzeti haderő napja. Minden településen, különösen ott, ahol emlékművek találhatóak, megemlékeznek a haza szolgálatában elesett katonákról. A magyar altiszti kar nevében Morlupo településen róttuk le kegyeletünket az olasz hősöknek (az emlékfotón a Honvéd Altiszti Folyóirat egyik korábbi példánya is látható). A mintegy 8000 lakosú kisváros a Lazio régióban, Róma megyében található.

*Szöveg és fotó:  
Dr. Murinkó Attila ezredes*



# Védjük magunkat és társainkat a koronavírustól!

- Ha köhögünk vagy tüszentünk, használjunk papír zsebkendőt, és azonnal dobjuk ki a szemetesbe, majd mossunk – fertőtlenítsünk – kezet! Ha nincs zsebkendő, ne a kezünkbe, hanem a könyökhajlatba, maszkba tüszentsünk. Üdvözléskor egy időre szokjunk le a kézfogásról.

- A legfontosabb a legalább 20 másodpercig tartó, alapos kézmosás. Folyó víz alatt dörzsöljük át szappannal a kezünket, ügyelve arra, hogy a körmök, az ujjak köze és a kézfej is sorra kerüljön. Mindezt naponta többször tegyük meg.

- Használjuk szabályosan a maszkot! Mint ismeretes, semmilyen maszk nem jelent százszázalékos védelmet a koronavírussal szemben, de tegyük meg mindent, ami gátolja a betegség terjedését!

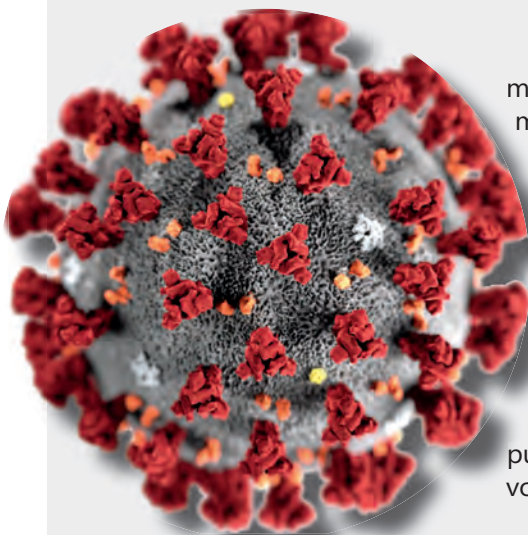
- Közösségi távmaradás, távolságtartás. A lehetőségekhez képest kerüljük a zsúfolt helyeket, a kézfogást, a pusztit. Tartsunk 1,5-2 méter távolságot egymás között.



- A lakás tisztántartása. Otthonunkban biztonságban érezzük magunkat, pedig a vírusok oda is beszivároghatnak általunk. Hazatérés után még az ajtóban vegyük le a felsőruházatot, és azonnal mossunk kezet. A lakás fertőtlenítését az eddig is használt fertőtlenítő tisztítószerrel végezhetjük el, de legyünk alaposabbak és takarítsunk gyakrabban.

Igyekezzünk ezeket a tanácsokat megfogadva betartani a szabályokat, és győzzük le együtt a vírust!

*Surányi Barnabás zászlós*



# Humor

## Felfedezés

Szabó őrmester bemegy a gyerek-szobába, és látja, hogy a kislia ül a szőnyegen és sírdogál.

– Mi baj? – kérdezi tőle az őrmester.

– Most jöttem rá, hogy hogyan kell bekötni a cipőfűzőmet.

– Hát ez igazán jó hír! Miért kell ezért pityeregni?

– Mert ezután egész életemben nekem kell majd bekötnöm!

## Matematika

Szabó szakaszvezető érettségire készül. Az esti iskolában épp a vektorokról tanulnak.

„Mondjanak nekem vektorokat”, kéri a tanár.

– Helyvektor – kiáltja az egyik osztálytárs.

– Bázisvektor – mondja a másik.

– Szabó szakaszvezető, most mondjon Ön is egy vektort!

– Hát, a konvektor...

## Papás-mamás

Nagy törzsőrmester fia hazafelel tartva hosszasan könyörög az édesanyjának egy pöttyös labdáért. A törzsőrmesternek semmi kedve megvenni, de azt megígéri a gyerekeknek, hogy ha hazaérnek, azt játsszanak, amit csak akar. Mikor hazaérnek, a fiú azt kéri, hogy játsszanak papás-mamást.

A törzsőrmester beleegyezik, mire a gyerek így szól:

– Na, asszony, öltözz. Megyünk és veszünk a gyerekeknek egy pöttyös labdát!

## Történelem

Kovács tizedes történelemből érettségizik, az 1848-49-es forradalom és szabadságharc a tétel.

– Kovács tizedes, mondja meg, mi történt 1802-ben?

– Akkor született Kossuth Lajos.

– Nagyon jó. És 1805-ben mi történt?

– Akkor lett hároméves.

## Sport

Tóth főtörzsőrmester nagy sportrajongó, így természetes, hogy az olimpia idején az egész család azt nézi a tévében. Épp a futóverseny kezdődik. A gyerek egyszer csak megkérdi:

– Apa, apa! Igaz, hogy a futóversenyen csak az első három kap díjat?

– Igen, kisfiam.

– Akkor a többi miért fut?

## Kultúra

Altisztfejlesztő foglalkozáson az előadó épp az Egyesült Államokról beszél.

– Ahogyan a képen is láthatják, a New York-i Szabadságszobor egyik kezében könyvet tart, a másikban fáklyát. Ki tudja megmondani, mit jelképez a fáklya?

– Azt, hogy sötétben nem lehet olvasni – hangzik a sorok közül.

## Nevelés

Éjfél körül Horváth zászlós már majdnem elalszik, amikor a gyerek – aznap este már ki tudja hanyadjára – megszólal:

– Ma-ma! Ma-ma-aaa!

– Most már igazán alhatnál, ha még egyszer mamázol, nagyon kikapsz!

– fenyegeti meg az anyja a gyereket, aki sehogy sem akar elaludni. Kis idő múlva a gyerek csak megszólal:

– Horváth zászlós, szomjas vagyok.

## Piros pont

Tóth főtörzsőrmester fia hazaér az iskolából, mire az anyja rákérdez:

– Mit kaptál a suliban, kisfiam?

– Egy piros pontot és egy feketét.

– Tessék, itt egy százas.

Nemsokára befut az apja is, aki szintén rákérdez:

– Na, fiam, mi volt az iskolában?

– Kaptam egy fekete és egy piros pontot.

– A piros pont rendben van, de miért kaptál feketét?

– Mert beírtam magamnak egy pirosat!

## HONVÉD ALTISZTI FOLYÓIRAT

Megjelenik évente hat alkalommal,  
minden páros hónapban

### Kiadja a Magyar Honvédség Parancsnokság

A KIADÁSÉRT FELEL:

**Dr. Böröndi Gábor** altábornagy

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

**Elnök:**

Kriston István főtörzszászlós,  
a Magyar Honvédség vezénylőzászlósa

**Tagok:**

Balog Sándor főtörzszászlós

Bálint Ákos főtörzszászlós

Bogya Sándor főtörzszászlós

Dr. Murinkó Attila ezredes

Soós Lajos főtörzszászlós

Tigyi István Zsolt főtörzszászlós

Tömösközy Tamás Kálmán törzszászlós

A folyóirat kiadásában és terjesztésében közreműködik a HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság – Zrínyi Kiadó

FELELŐS VEZETŐ:

Kulcsár Gábor ügyvezető

A ZRÍNYI KIADÓ VEZETŐJE:

Dr. Isaszegi János ny. vezérőrnagy

Felelős szerkesztő: Kiss Zoltán

Szerkesztő: Gáspár Katalin

Olvasószerkesztő, korrektor:

Apagyiné Gáspár Jolán

Tervezőszerkesztő: Gábor Mariann

Címlapfotó: Antal Valéria

Szerkesztőségi titkár: Pásztor Júlia

A szerkesztőség címe:

1087 Budapest, Kerepesi út 29/B

Telefon: 272-02, 459-5355,

fax: 459-5354

e-mail-cím: kiss.zoltan@hmzrinyi.hu

pasztor.julia@hmzrinyi.hu

Nyomdai kivitelezés:

HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs

Szolgáltató Közhasznú

Nonprofit Kft. Sokszorosítóüzem

Felelős vezető: Pásztor Zoltán

Ár nélküli, belső terjesztésű kiadvány.

HU ISSN 1586-2917

A folyóirat teljes terjedelmében olvasható

a [www.honvedelem.hu](http://www.honvedelem.hu) portál

kiadványok rovatában

A Honvéd Altiszti Folyóirat tagja  
az Európai Katonai Sajtósövetségnek (EMPA)

# Történelmi emlékezés

## Mediterrán kitekintés

### CASTEL GIULIANO

A vulkanikus eredetű tavaról is jól ismert Bracciano város közigazgatási területén lévő, mintegy 200 lakosú kis település várfalán kapott helyett a katonahősöket megörökítő tábla.



### MONTEROSI

Az Olaszország Viterbo megyében fekvő kisváros, Monterosi egy viszonylag szokatlan képzőművészeti alkotással állított emléket hősi fiainak.



### RIGNANO FLAMINIO

A Rómától északra fekvő Rignano Flaminio lakossága a település egyik parkjában állított emlékműveket az első és második világháborúban elesett hősöknek, valamint a jelenkori harcokban elhunyt katonáinak, köztük az iraki Nászirjában meghalt csendőröknek (gépkocsiba rejtett pokolgép robbant és ölt meg tizenkét csendőrt 2003 novemberében).



### RÓMA

Az örök város figyelemre méltó építészeti alkotásai közé sorolható a Palazzo Esercito, amelynek egyik belső udvarában található az olasz vezérkar hőseinek panteonja. Az 1916-ban felavatott emlékhelyen a fegyveres küzdelmek során külhonban elesettek kőbe vésett nevei olvashatók, valamint itt letek végső nyughelyre a különböző hadszíntereken elhunyt katonák hamvai. A 100. évfordulóra emlékezve lélekharangot avattak, amit elsőként Sergio Mattarella köztársasági elnök szólaltatott meg 2016. november 29-én.

*Lejegyezte és a felvételeket készítette: dr. Murinkó Attila ezredes*